

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 36

София, вторник, 31 януарий

1933 г.

41. заседание

Петък, 27 януарий 1933 година.

(Открито отъ подпредседателя Н. Шоповъ въ 16 ч. и 40 м.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.	Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители . . .	873	
Законопроекти:		
1) за допълнение чл. 18 отъ закона за хигиената и безопасността на труда. (Трето четене) . . .	874	
2) за несвикване на окръжнитъ съвети на редовна сесия. (Първо и второ четене) . . .	874, 875	
3) за ограничение престъпленията противъ личната и обществената безопасност. (Първо четене — продължение разискванията и приемане) . . .	875	
4) за отпускане безвъзмездно отъ Главната дирекция на българскитъ държавни железници старото приемно здание на гара Хасково (отъ тѣснопѣжната линия) на благотворителния комитетъ „Утеха“, при Хасковската окръжна постоянна комисия. (Първо и второ четене) . . .	885	
Предложения:		
1) за одобрение постановления на Министерския съветъ относно Дирекцията за закупуване и износъ на зърнени храни, взети презъ 1932 г. (Приемане) . . .		886
2) за приемане на служба унгарскитъ подданици Яношъ Хелкертъ, Йозефъ Шпирекъ и Сабо Имре и германския подданикъ Карлъ Матей. (Приемане) . . .		886
3) за одобрение постановления на Министерския съветъ: VI-то, взето въ заседанието му на 22 септемврий 1932 г., протоколъ № 75, и др. по Главната дирекция на трудовата повинност. (Приемане) . . .		886
Прошение отъ с. Маджаре, Говедарска община, Самоковска околия, отъ жителитъ — отстъпва се на жителитъ на с. Маджаре, Самоковска околия, докато бжде разрешенъ отъ сѣдилищата спорътъ за връщането на гората „Закирица“, изключителното право на ползуване отъ държавната гора „Урсузъ-вада“ въ землището на с. Говедарци, Самоковско, като приходитъ отъ това ползуване се събиратъ въ полза на общинската каса.		886
Дневенъ редъ за следващото заседание.		886

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито. Присѣствуватъ нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ г. г. народни представители: Ангеловъ Иванъ, Апостоловъ Драгомиръ, Атанасовъ Русенъ, Бечевъ Милко, Бешковъ д-ръ Иванъ, Бойчиновъ Михаилъ, Бошнаковъ Тодоръ, Бояджиевъ Асенъ, Бояджиевъ Стефанъ, Василевъ Василь, Велчевъ Иванъ, Влаховъ Димитъръ, Гавриловъ Никола, х. Галибовъ Юсеинъ, Георгиевъ Павелъ, Георгиевъ Трифонъ, Деневъ Сѣби Димитровъ, Джабарски Стоянъ, Димитровъ д-ръ Димитъръ, Димчевъ Василь, Доброволски Стефанъ, Докумовъ Борисъ, Долбински Димитъръ, Думановъ д-ръ Никола, Ецовъ Борисъ, Запряновъ Петко, п. Захариевъ Захари, Ивановъ Борисъ, Илиевъ Стойко, Йонетовъ Георги, Казанаклиевъ Георги, Калиновъ Благой, Капитановъ Анастасъ, Караджовъ Костадинъ, Константиновъ Тома, Кораковъ Крумъ, Костовъ Георги, Краевъ Костадинъ, Кулевъ д-ръ Тодоръ, Куртевъ Иванъ, Кушевъ Ъчко Стоевъ, Кушевъ д-ръ Петъръ, Кършовски Крумъ, х. Лековъ х. Андрей, Лоловъ Господинъ, Лоловъ Сава, Маринчевъ Георги, Марковъ Цоло, Мартулковъ Алекси, Мелишки Боянъ, Мустафовъ Али, Мърмевъ Петъръ, Нау-

мовъ Александъръ, Неновъ Атанасъ, Николовъ Лазаръ, Пентиевъ Антонъ, х. Петковъ х. Георги, Петковъ Петко, Петковъ Стефанъ, Петровъ Георги, Родевъ Христо, Русиновъ Костадинъ, Славовъ Кирилъ, Станевъ Митю, Станишевъ д-ръ Константинъ, Стояновъ Георги, Таслаковъ Цвѣтко, Тахировъ Хафузъ Юсеинъ, Торбовъ Тодоръ Наумовъ, Фенерковъ Петъръ, Филиповъ Стоянъ, Христовъ Димитъръ, Цачевъ Цачо, Чешмеджиевъ Григоръ, Чирпанлиевъ д-ръ Никола, Чорбалжиевъ Петко и Шидерски Едрю)

Съобщавамъ на Събраието че бюрото е разрешило отпускъ на следнитъ народни представители:

На г. Христо Родевъ — 1 день;
На г. Константинъ Караджовъ — 1 день;
На г. Димитъръ Долбински — 1 день;
На г. Стефанъ Петковъ — 1 день;
На г. д-ръ Георги Димитровъ — 1 день;
На г. Тодоръ Савовъ — 2 дена и
На г. Георги Петровъ — 4 дни.

Народниятъ представителъ г. Александъръ Мартулковъ, който се е ползувалъ досега съ 23 дни отпускъ, моли да му се разреши по болестъ 60-дневенъ отпускъ. Прилага медицинско свидетелство. Който отъ г. г. народ-

нитъ представители сжъ съгласни да бжде разрешенъ 60-дневенъ отпускъ на народния представителъ г. Александъръ Мартушковъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ разглеждане на точка първа отъ дневния редъ . . .

Министъръ Д. Гичевъ: Г. председателю! Искамъ думата.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на търговията.

Министъръ Д. Гичевъ: Вчера, ангажиранъ въ една комисиия въ Народната банка, заедно съ г. министра на финансите, нѣмахъ възможностъ да присъствувамъ въ заседанието на Народното събрание. По телефона, обаче, помолихъ, чрезъ председателя на нашата парламентарна група, да се уведоми бюрото на Събранието, че го моля и настоявамъ интерпелацията за Българската земеделска банка да бжде сложена на разглеждане въ днешното заседание. Не зная по какви съображения не е направено това. Сега моля парламентарнитъ групи, сжщо и интерпелатора, да се съгласятъ, макаръ че не е вписана въ дневния редъ интерпелацията, да започнемъ разглеждането ѝ.

С. Мошановъ (д. сг.): Съ това министъръ-председателътъ нѣма да се съгласи, като старъ парламентаристъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Ако групитъ се съгласятъ, тя може да бжде разглеждана. (Оживление всрѣдъ лѣвицата)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Моля, г-да, чакайте.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Смѣтамъ, че и самото бюро не може да възприеме такава практика.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министъръ-председателътъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Г. министърътъ искаше да отговори веднага на интерпелацията.

Министъръ Д. Гичевъ: Защото засѣга Земеделската банка.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Да, защото засѣга Земеделската банка. По свои съображения той намира, че трѣбва да отговори веднага. Готовъ е да отговори.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Той знае, че това не може да стане. Това е една маневра само.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Чакайте бе, г. Пждаревъ!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. министърътъ е готовъ да отговори веднага на интерпелацията. Какво лошо има въ това? Смѣтамъ, че това е много добро.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Толкозъ по-добре!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Но, разбира се, отъ формална страна днесъ това не може да стане. Освенъ това имаме за разглеждане единъ законопроектъ, който е много бързъ, свързанъ е съ 1 февруарий — законопроектътъ за несвикване на окръжнитъ съвети на редовна сесия. И затова тоя законопроектъ е поставенъ веднага следъ третото четене на законопроекта за допълнение чл. 18 отъ закона за хигиената и безопасността на труда.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Значи, нѣма съгласие и между министритъ по този въпросъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Азъ моля интерпелацията да се сложи на дневенъ редъ въ първото следващо заседание.

К. Пастуховъ (с. д.): Кажете въ кой день?

Д. Ачковъ (нез): Първия четвъртъкъ, споредъ правилника.

Министъръ Д. Гичевъ: Първото следващо заседание на Народното събрание.

Обаждагъ се отъ лѣвицата: Въ вторникъ?

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Да, въ вторникъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Пристъпваме къмъ разглеждане на точка първа отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за допълнение чл. 18 отъ закона за хигиената и безопасността на труда.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ Д. Тотевъ (д.): (Прочита законопроекта изцѣло, безъ измѣнение)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ на трето четене законопроекта за допълнение чл. 18 отъ закона за хигиената и безопасността на труда така, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 14).

Пристъпваме къмъ разглеждане точка втора отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за несвикване на окръжнитъ съвети на редовна сесия.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ Д. Тотевъ (д.): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 33).

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитъ работи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Азъ бихъ молилъ да се съгласи Народното събрание по този малъкъ законопроектъ за несвикване окръжнитъ съвети на редовна сесия презъ м. февруарий, който е само едно последствие на другия законопроектъ за закриване на окръжнитъ съвети, по който г. г. народнитъ представители ще дебатиратъ очевидно въ най-голѣми подробности и ще се изкажатъ всички парламентарни групи, групитъ да не взематъ сега думата по този законопроектъ, защото ще трѣбва да приповтарятъ следъ това сжщитъ дебати по другия законопроектъ, за да можемъ да свършимъ частъ по-скоро съ този законопроектъ, предъ видъ на срока 1 февруарий. Азъ това не го правя като предложение, но правя единъ апелъ, ако обича Народното събрание, да се съгласи.

В. Молловъ (д. сг.): Ами ако не се приеме, или се отхвърли другиятъ законопроектъ?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Тогава ще продължи сегашното положение. — Обаче азъ ви моля сега да се съгласите да бжде приетъ този законопроектъ безъ дебати, защото се касае за свикването на окръжнитъ съвети на редовна сесия за 1 февруарий. Дебатитъ ще се развиятъ въ последствие, когато дойде да разискваме законопроекта за закриване на окръжнитъ съвети.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Ако не се приеме, окръжнитъ съвети ще се свикатъ на 15 февруарий.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Да, ще ги свикаме на 15 февруарий на редовна сесия. Въпросътъ е за гласуване на бюджета, който влиза въ сила отъ 1 априлъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Андрея Ляпчевъ.

А. Ляпчевъ (д. сг.): Г. г. народни представители! Азъ се присъединявамъ къмъ апела на г. министра на вътрешнитъ работи, само че ще го помоля и той да се присъедини къмъ единъ мой апелъ. Тѣй или иначе, вие сте внесли два законопроекта — единъ за отлагане свикването на окръжнитъ съвети на редовна сесия и едновременно съ него другъ за закриването на окръжнитъ съвети. Разбирамъ спешността на въпроса и съмъ съгласенъ, първиятъ законопроектъ да се разгледа още въ днешното заседание и тия, които го усвоятъ, да го гласуватъ. Но и г. министърътъ на вътрешнитъ работи ще се съгласи, че разглеждането на втория законопроектъ не може да стане тѣй бързо, понеже той ни е раздаденъ едва снощи. Вие знаете каква материя засѣга той. Вие знаете тоже, колко е кратка, повече отъ лаконическа, мотивировката Ви къмъ законопроекта.

Ето защо азъ съмъ съгласенъ да се разгледа първиятъ законопроектъ, а за втория законопроектъ да ни се даде време да се подготвимъ и да се постави на разглеждане въ едно идно заседание.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Аз съм съгласен и мисля, че и г. министър-председателят ще се съгласи. Нима защо да изненадваме народните представители.

Министър-председател Н. Мушановъ: И ние го смятаме, че е важен законопроектът и трябва да се дебатира.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народният представител г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Аз вземам думата само да подчертая, че този законопроект, който е положен сега на гласуване, ни подканва да оформим едно решение на правителството. Засега се изпълнението не на един обикновен закон, а на един организационен закон — конституцията на нашите окръжия. Засега се функцията, засега се дейността на една институция най-демократична, ако може така да се каже. И когато правителството е искало по такъв начин да се отнесе към тази институция — да я закрие — аз смятам, че то трябва навреме да излезе с своя законопроект, за да не бъде принудено чрез административни актове да прекъсва дейността на тази институция. Нейната дейност е свързана с голъми въпроси, и просветни, и културни, и здравни, и стопански на окръжията. Разбира се, правителството, посъбяйки върху тази институция, най-малкото върху контролата, която се упражнява от нея, контрола непосредствена, демократична, ще даде своите обяснения при разглеждането на законопроекта за закриване на окръжните съвети, но аз поддържам, че правителството не може по своя инициатива да спре функционирането на тези институти и да иска от нас оформяването на това спирание на този законопроект за несвикване окръжните съвети на редовна сесия. То ще донесе всичката политическа и морална отговорност за такъв един акт. Прецедентът е много лош, г-да. Правите ги може би с желанието да бъдете полезни на тая държава, други тоже ще ги направят с желанието да бъдат полезни на тая държава и по този начин могат да посегнат на още по-важни, по-основни, по-сдобносни закони в тая държава. Не бива да създаваме такива прецеденти!

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата г. министър-председателят.

Министър-председател Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Че законопроектът за закриване окръжните съвети е един от много важните закони, нима съмнение. Че по него ще се даде възможност на народното представителство да го обсъди обстойно, и по това нима спор. Затуй и аз се съгласявам, както г. министър на вътрешните работи, да отложим за няколко дни разглеждането на законопроекта за закриване на окръжните съвети, за да могат всички оратори, които ще вземат думата по него, да се подготвят. Има едно голямо обществено настроение, има няколко партии, които се изказаха в полза на унищожението на окръжните съвети, има и други, които поддържат противното. Тия въпроси ще се обсъдят сериозно в дебатите по законопроекта, които сигурно ще бъдат обширни.

Сега казва г. Пждаревъ, защо се е чакало толкова и сега да се спира функционирането на окръжните съвети? Защото е безцелно функционирането на постоянните комисии, ако законопроектът за закриване на окръжните съвети стане закон.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Трябваше да се внесе законопроектът в Камарата по-рано.

Министър-председател Н. Мушановъ: Тъ си функционират, но въпросът е, че сесията, на която се свикват окръжните съвети, е за приемането на бюджета им. Ако окръжните съвети се свикват да изработят бюджета си и след това се унищожат, тогава е безцелна работата им по бюджета. Затуй нищо не вреди несвикването на окръжните съвети на сесия на 1 февруарий. При хипотезата, че не се приеме законопроектът, ще се отложат свикването им с 15 дни. Но не бива сега да се свикват окръжните съвети на сесия за изработване на бюджета си, когато системата на новия законопроект е, че нима да има окръжни съвети и всички окръжни институти стават държавни.

Исках да направя само тия няколко бележки в отговор на г. Пждаревъ.

Сега законопроектът за несвикването на окръжните съвети на сесия да се приеме, а в следствие да имаме възможност да се дебатира един голям въпрос,

за какъвто аз смятам въпроса за закриване на окръжните съвети.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): И принципиалния въпрос.

Министър-председател Н. Мушановъ: И принципиалния, и всички практически и други въпроси ще ги дебатираме много нашироко.

Председателстващ Н. Шоповъ: Искат ли друг някой думата? Никой не иска думата.

Който от г. г. народните представители приема на първо четене законопроекта за несвикване на окръжните съвети на редовна сесия, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Х. Чолаковъ (з): Да му се даде спешност.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Моля да се даде спешност на законопроекта.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който от г. г. народните представители приема предложението на г. министър на вътрешните работи, да се даде спешност на законопроекта, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

Секретар Д. Тотевъ (д): (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за несвикване на окръжните съвети на редовна сесия.“

Председателстващ Н. Шоповъ: Който от г. г. народните представители приема заглавие на законопроекта, както се прочете, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Д. Тотевъ (д): (Чете)

„Член единствен. Окръжните постоянни комисии да не свикват окръжните съвети на редовна сесия на 1 февруарий т. г.“

Председателстващ Н. Шоповъ: Който от г. г. народните представители приема член единствен, както се прочете, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Който от г. г. народните представители приема да не бъде разглеждана в това заседание точка трета от дневния ред — първо четене законопроекта за закриване на окръжните съвети, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка четвърта от дневния ред — второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за данъка върху приходите.

Обаждат се: Не е готов.

Председателстващ Н. Шоповъ: Точки четвърта и пета от дневния ред — второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за данъка върху приходите и законопроекта за изменение и допълнение на закона за събиране на пръките данъци — се отлагат, понеже тези два законопроекта не са готови.

Министър-председател Н. Мушановъ: Да минем към точка седма от дневния ред.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема предложението на г. министър-председателя, да минем към точка седма от дневния ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка седма от дневния ред: първо четене законопроекта за ограничение престъпленията против личната и обществената безопасност — продължение разискванията.

Има думата народният представител г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (р): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Законопроектът за ограничение престъпленията против личната и обществена безопасност ни дава повод и основание, като имаме предъ видъ текста на законопроекта, а най-вече мотивите, които го придружа-

* За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 88.

ватъ, да поставимъ отъ името на Радикалната партия предъ Народното събрание, предъ правителството и предъ българската общественост нѣколко въпроса, които, смѣтаме, сѣ имани на първо мѣсто предъ видъ, когато г. министърътъ на вътрешнитѣ работи е изготвялъ този законопроектъ и го е внесълъ за обсъждане и приемане въ Народното събрание.

Г. г. народни представители! Искамъ да отбележа най-напредъ, че почти всички оратори, които досега говориха и изразиха мненията на опозиционнитѣ групи, смѣтнаха за потребно и за полезно да разгледатъ законопроекта само отъ една негова страна. Тѣ влѣзоха въ обсъждане на ония негови постановления, които третиратъ въпроситъ за публичнитѣ събрания, които третиратъ въпроса за ограничаване и за накръняване на признати отъ конституцията и отъ други действащи закони свободи, за да изтъкнатъ въ края на краищата своето заключение, какво Народното събрание е сезирано съ единъ ултареакционенъ законопроектъ, който не е оправданъ нито отъ нуждитъ на живота, нито отъ тия на държавата.

Може би отъ свое гледище представителитъ на тия партии бѣха прави; и азъ смѣтамъ, че бѣше полезно и оправдано да хвърлятъ око тъкмо на тази частъ отъ законопроекта. Нека тукатъ кажа, че и азъ не ще отбѣгна да кажа моето и на партията си гледище по тия въпроси. Но, г. г. народни представители, азъ смѣтамъ, че тъй разглеждане, законопроектътъ не е нищо друго, освенъ пльзгане по повърхността, и не е случайно, но преднамѣрено отбѣгване да се навлѣзе въ неговата същностъ, да се надникне въ истинскитѣ цели, които законопроектътъ преследва, и да се подложатъ на обсъждане истинскитѣ мотиви, които вносителътъ на законопроекта, респективно Министерскиятъ съветъ, който го е приелъ, сѣ имали. Азъ ще си позволя нескромността да кажа предъ Народното събрание, че имамъ една малко по-голяма, не лична, а обществена амбиция — да навлѣза въ истинската материя, която законопроектътъ третира, да навлѣза въ разглеждане на мотивитѣ, които придружаватъ законопроекта, и на мотивитѣ, които оправдаватъ внасянето и обсъждането му тукъ.

Отъ трибуна на Народното събрание и отъ всички обществени народни трибуни въ последнитѣ нѣколко години съ една завидна загриженостъ се третиратъ непрестанно голѣмитѣ въпроси, засѣгащи икономическия и финансовия животъ на нашата държава и на нашия народъ. Станало е вече банално при всѣки случай да се повдигатъ голѣмитѣ въпроси за стопанската криза, която души народа, да се третиратъ непрекъснато въпроситѣ за голѣмитѣ финансови затруднения, за финансовата криза, подъ тежестта на която изнемотва държавата, изобщо да се третиратъ въпроситѣ, които сѣ свързани съ материалното бедствие, съ материалната криза на народа и на държавата ни. И това трѣбва да продължи. Това не е дефектъ нито на българския политически животъ, нито на българската общественостъ, защото днесъ нѣма въпроси, които да се чувствуватъ тъй непосредствено отъ маситѣ, които да се отразятъ тъй чувствително върху редовнитѣ функции на държавата, както стопанскитѣ и финансовитѣ въпроси. Но, г. г. народни представители, трѣбва тукатъ да се направи и още една констатация — че наредъ съ материалната и финансовата кризи, които нашиятъ народъ и нашата държава преживяватъ, ние, като народъ, преживяваме и една морална криза, която и по значение, и по степенъ на сила не отстъпва на материалната, на стопанската и финансовата кризи. И колкото сѣ оправдани, и колкото сѣ наложителни грижитѣ и на управлението, и на цѣлата наша общественостъ за справяне съ материалната криза, най-малкото толкозъ, по нашето разбиране, трѣбва да бждатъ грижитѣ за справяне и съ моралната криза.

Г. г. народни представители! Много и най-разнообразни сѣ проявитъ на тази криза, но най-демонстративенъ неинъ белегъ, не ще и дума, това сѣ непрестаннитѣ, това сѣ ежедневнитѣ и за съжаление повсемѣстнитѣ посегателства върху живота на човѣка, това сѣ ежедневнитѣ и повсемѣстнитѣ убийства. Убиватъ се, г. г. народни представители, невръстни деца, когато играятъ; убиватъ се необуздани младежи-юноши по хорѣ и седѣнки, заради най-обикновени ежедневни скарвания; посѣгатъ ученици върху живота на своитѣ възпитатели, учители; избиватъ се съпружи за елементарни и обикновени спречквания; избиватъ се политически противници въ партизански спорове. Но онова, което най-много занимава българското общество, онова, което гнети съвестта на българския гражданинъ, което замайва, зашеметява съзнанието и съвѣстта на всѣки българинъ, това е несъмнено взаимноиз-

трѣблението, на което нашитѣ добри сънародници македонци сѣ се отдали отъ редъ години насамъ. И азъ, чейки внимателно мотивитѣ на законопроекта и търсейки истинското обяснение на мотивитѣ, които наложиха този законопроектъ, ще си позволя свободата да поговоря тъкмо по тоя въпросъ, който случайно или предумишлено биде избѣгнатъ отъ всички ония, които досега говориха. А въ мотивитѣ на законопроекта, г. г. народни представители, стои, че злото — думата е за повсемѣстнитѣ ежедневни убийства — е достигнало кулминационната точка и че крѣвавитѣ въоръжени нападения и саморазправитѣ сѣ станали вече нѣщо обикновено. И това е истината. Азъ смѣтамъ, че съставителътъ на законопроекта, безъ да си поставя — ако си е поставилъ, той се лъже — голѣмата амбиция да премахне, да пресуши, да изкорени това зло, има благородната целъ, има държавническото желание да предотврати, да намали до възможния най-низъкъ пределъ това зло, което не коштува само живота на ония, които погиватъ; не коштува само скръбта на семействата и на близкитѣ на ония, които умиратъ; не коштува само загубата на ценни сили, които могатъ да бждатъ разумно и съ полза използвани въ служба на националното дѣло; зло, което не коштува само престижа на революционното македонско дѣло, но коштува и престижа на българската държава, защото на нейна територия, на нейна земя се извършватъ тия ежедневни убийства, и престижа на българската нация, който е тъй необходимъ за правилното и успѣшно водене на нашето националното дѣло и въ бждеще. Азъ пакъ ще кажа, че не е този законъ, който се излѣкува злото, който ще пресуши тия убийства. Но, г. г. народни представители, ние сме длъжни отъ тази трибуна, съ съзнание на отговорността, която носимъ, и на дългъ, който изпълняваме, да отправимъ и апелъ, и напомняване, и съветъ, а, ако щете, да отправимъ и заклане къмъ ония, които сѣ активни дейци въ голѣмото национално освободително движение, че тѣ трѣбва въ името и на собственото си дѣло, въ името и на дѣлото на цѣлокупния български народъ, въ името и на българската държава да съзратъ, че този пътъ, по който напоследъкъ се върви за защита на съблинитѣ интереси и права на една частъ отъ българското племе, която е подъ робство, е пътъ погрѣшенъ, той най-малко води къмъ скорошното постигане на благородната целъ.

Г. г. народни представители! Трѣбва да се съзнае, че загубването на престижа на нацията предъ свѣтовната демократия, загубването на престижа на държавата предъ европейската и мирова демократия, на която най-много за въ бждеще трѣбва да разчитаме за правилното разрешение на нашитѣ национални проблеми, ще бжде най-голѣмото зло и най-голѣмото препятствие за постигане нашитѣ национални идеали. Пазете го, защото безъ този престижъ нѣма да постигнемъ нищо.

Нѣкой отъ работницитѣ: Съ този законъ ще опазите демокрацията!

П. Деневъ (р): Вие слушате ли какво ви говоря или по старъ навикъ само имате длъжностъ да правите апострофи? Вие чухте ли, че азъ ви казвамъ, какво, по наше разбиране, не е законътъ, който ще може да постигне тая, бихъ казалъ, непосилна целъ; тая целъ ще се постигне преди всичко съ едно съзнание въ срѣдата на ония, които сѣ носители на чиститѣ идеали за национално обединение; тази целъ ще се постигне съ съзнанието на цѣлата нация, че трѣбва да служи идейно на това национално дѣло и съ съзнанието на властта, на управлението, че всички въ името на това дѣло трѣбва да пазятъ престижа на българския народъ и на българската държава.

Азъ си позволявамъ да поддържамъ — а това не е моя оригинална идея, това е схващане и идея на всѣки, който има що-годе присърдце това дѣло и се е занимавалъ що-годе съ голѣмия националенъ въпросъ за освобождение на нашитѣ поробени краища — че дотогава, докогато има самостоятелна, авторитетна и съ престижъ предъ чуждия свѣтъ българска държава, дотогава ще има и може да има национално освободително движение. Подбие ли се престижътъ, подбие ли се кредитътъ, подбие ли се авторитетътъ на българската държава, нека никой да не бжде наивенъ да смѣта, че може, ако ще да е гигантъ въ идеитѣ си, ако ще да е великанъ въ смѣлостта си, да води успѣшно националното освободително движение. Апелътъ ми, прочее, който е апелъ на една политическа партия, която е частъ отъ българския народъ, е: пазете престижа на българската държава, давайте си добра смѣтка за всѣка една ваша стѣпка, защото загуби ли се престижътъ на държавата, разклати ли се нейниятъ стабилитетъ, разклатено е издѣлно и самото национално осво-

бодително движение. Азъ смѣтамъ, че е излишно да се напомня, че българскиятъ народъ, който даде много материални жертви и ги даде не отъ любоугодничество, а съ съзнание, че ги дължи, българскиятъ народъ, който даде много кръвъ, който даде въ жертва хиляди свои синове за това национално дѣло, който е готовъ да дава жертви въ бъдеще отъ каквото и да било естество за това дѣло, той въ всѣки случай нѣма и не бива да даде въ жертва своята собствена държава. Българскиятъ народъ заедно съ другитѣ морални задължения, които има и на които отстоява честно и почтено, има единъ върховенъ дългъ — дългътъ да пази своята собствена държава, и той ще се мачи съ авторитета на закона, съ силата на правото и съ суверинитета на държавната власт да пази стабилността на държавата си. И азъ си позволявамъ да смѣтамъ — г. министърътъ въ своята речъ ще ни обясни това — че съ настоящия законопроектъ, наредъ съ съзнанието, на което трѣбва да се разчита, се е целило да се намалятъ възможноститѣ за ония ежедневни и повсемѣстни експеси, които, ще повторя, ставатъ въ всички краища на страната, отъ най-различни срѣди, отъ невръстнитѣ деца и юноши — до крайнитѣ революционери. Да престанатъ тѣзи убийства, да престане това проливане на кръвъ, да престане това изтрѣбление, защото то не носи и не може да носи нищо добро ни за настоящето, ни за бъдещето на държавата. Та наредъ съ издигане на съзнанието трѣбва да се взематъ и се взематъ известни превантивни, както ги нарича законопроектътъ, мѣрки, които ще могатъ що-годе да поограничатъ възможността за вършене на тия престѣпления на българска земя. Въ туй отношение, г. г. народни представители, ние намираме, че законопроектътъ е и навремененъ, и оправданъ; ние намираме, че той не е жестокъ, ние намираме, че той не е насоченъ къмъ тази или онази група, къмъ тази или онази партия, че той не е оръжие за отмишаване, но е само едно, за съжаление, много слабо срѣдство за борба съ ония експеси, които компрометиратъ и престижа на нацията, които компрометиратъ и престижа на държавата, и които, най-после, разслабватъ самата стабилност на държавата и на държавната власт.

Р. Рангеловъ (раб): Но тия, които убиватъ, нѣма да бъдатъ обезоръжени.

С. Митковъ (з): Ако искрено мислишъ това, което говоришъ, много си наивенъ.

С. Кирчевъ (з. Ст): Тогава ще искаме да поставите стража на всѣка кошара, на всѣки чифликъ по кѣра.

П. Деневъ (р): Азъ не се съмнявамъ, че искрено ме апострофирате. Ще отговоря, че азъ съмъ можалъ да се понзидгна малко надъ своитѣ партийни настроения, надъ своето партизанско разбиране и съмъ се помъчилъ да третирамъ въпроса отъ малко по-друга страна и съ малко по-други разбираня отъ тия на дѣлничия партизанлъкъ. Азъ не искамъ да кажа, че законопроектътъ на г. министъръ Гиргиновъ е нѣщо, което трѣбва да цѣлуваме. Азъ ще ви говоря може би съ по-голяма острота, като дойда до ония постановления, които, убеденъ съмъ, и азъ, и министърътъ самъ не ще поддържа. Но защо вие, господине, смѣтате, че е наивно отъ страна на единъ български гражданинъ, на единъ депутатъ да пледира, да иска отъ всички фактори въ тази страна да положатъ грижи за запазване престижа на народа, на държавата, а така също и стабилитета на властта? Защо смѣтате вие, че е наивно, че е неоправдано да отправяшъ напомняне на ония, които съж готови да дадатъ най-върховното свое благо — живота си — въ служба на една кауза, че това не е достатъчно за постигане на целта, че тѣ могатъ да дадатъ примѣръ на незнаенъ, невиданъ въ цѣлата история героизмъ, да се наредатъ наредъ да ги изколятъ, но съ това тѣ нѣма да постигнатъ целта, която преследватъ. И ние имъ казваме: въ името на добре разбранитѣ интереси на самото движение спрете съ тѣзи убийства, които васъ докосватъ, които васъ не ползуватъ, но които на българската държава и на българския народъ вредятъ!

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Това разбираме, но не чрезъ законъ ще се постигне целта.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): А „Радикалъ“ писа преди три дена, че нѣма да ги спре този законъ.

П. Деневъ (р): Съ закона — нѣма нужда да цитирате „Радикалъ“, и азъ ви го казахъ самичкъ — убийствата нѣма да се спратъ, но съ ония постановления, които се

срѣщатъ въ него, вие ще намалите възможността за неограничено разполагане и разпореждане съ оръжия и въ села и градове, па, ако щете, и въ самитѣ тѣзи революционни срѣди — да разполагатъ съ оръжия така обилно и така безпрепятствено, въ всѣко време на денонощието, и при най-малко възбуждане да вършатъ най-страшнитѣ човѣкоубийства.

Т. Мечкарски (з): Ама, г. Деневъ, смѣтате ли, че по този начинъ ще се спратъ ония елементи, които се убиватъ? И второ: не смѣтате ли, че ще докаратъ ново оръжие отъ вънъ? А това е по-опасно.

П. Деневъ (р): Г. г. народни представители! Азъ съжалявамъ, че ми се поставя въпросътъ отъ депутата Мечкарски въ тая форма, въ която той го постави. Вие чухте, драги господине, че азъ още въ началото на своята речъ ви казахъ, какво този законопроектъ ми дава основание и поводъ да поставя предъ Народното събрание, предъ правителството и предъ българската общественостъ нѣколко голѣми въпроси, които раздрусватъ издѣлно съвѣстта на нашия народъ и които излагатъ престижа на държавата. Азъ ви говоря не за самия законопроектъ, за неговитѣ членчета единъ по единъ. За да не бѣда криво разбранъ и да удовлетвори любопитството на тѣзи, които тѣй ме апострофиратъ, пакъ ще повторя, г. г. народни представители, че азъ смѣтамъ, какво този актъ, който ние сега отъ тази трибуна вършимъ, има голѣмо значение за нашето правилно и спокойно политическо живуване. Отъ една страна, ние отправяме предупреждение, къмъ ония, които тѣй или иначе, съ ангажирани въ една дейностъ погрѣшна, отъ глѣдна точка целитѣ на каузата, на която служатъ. Отъ друга страна, ние напомняме на правителството, че то има дълга да пази държавата отъ евентуални сътресения, на които тя може да бѣде изложена.

Т. Мечкарски (з): Има организирана сила, която се грижи за това.

П. Деневъ (р): Г. г. народни представители! Тази организирана сила е държавната властъ, . . .

Т. Мечкарски (з): Да.

П. Деневъ (р): . . . и това е напомняне именно къмъ държавната властъ.

Г. г. народни представители! Наредъ съ това, азъ искамъ да изтъкна и поставя вторъ единъ въпросъ, който е тѣсно свързанъ съ текста на законопроекта, а именно съ чл. 2, буква е. Думата е за Българската работническа партия. Азъ нѣма да скрия, че моео чувство на демократъ е било винаги смущавано, когато съмъ наблюдавалъ и констатиралъ, щото членове на една партия, формално живѣеща като легална, да се третиратъ не както другитѣ български граждани. Азъ винаги съмъ смѣталъ, че съществува единъ парадоксъ въ нашия политически животъ. Въ съзнанието на всички насъ, въ съзнанието на правителството стои, какво тамъ, на онова мѣсто (Сочи крайната лѣвица), стои една нелегална партия; . . .

В. Станковъ (раб): Нелегалнитѣ покровителствувате и криете по полицейскитѣ участъци.

П. Деневъ (р): . . . въ съзнанието на българското общество стои, какво Българската работническа партия си служи съ насилнически методи на действие и че е продължение на старата Комунистическа партия. Но, отъ друга страна, формално, ние третираме Българската работническа партия като легална. И затуй се явява парадоксътъ: формално ние третираме членоветѣ ѝ като всички български граждани — фактически, обаче, не ги смѣтаме такива.

Този парадоксъ, г. г. народни представители, азъ смѣтамъ, че не е комплиментъ за нашата държава и за нашето управление. И азъ вземамъ поводъ отъ чл. 2, буква е — споредъ която, за да се получи разрешение за внасяне оръжия, трѣбва да се представи удостоверение отъ надлежния околийски началникъ, че молителътъ не се числи къмъ партия или организация, която за постижение на своитѣ цели си служи съ терористически и насилнически методи или действия, — за да напомня, че този парадоксъ не бива да бѣде търпѣнъ. Ще трѣбва властта да вземе ясно и опредѣлено становище къмъ Работническата партия: или тая партия е легална и ще я третира като всички други легални партии, или пъкъ въ съзнанието на изпълнителната властъ стои, какво тя не е легална и тогава ще потърси законнитѣ срѣдства да се справи законно съ една нелегална организация, но не ще позво- лява да се извършва произволъ надъ нейнитѣ членове.

Б. Кръстевъ (раб): Нашия другарь Христо Трайковъ обявише за нелегаленъ и го заровихте като нелегаленъ.

П. Деневъ (р): Смятамъ, г. г. народни представители, че изпънахъ този въпросъ на нашето просвѣтено внимание и спирайки върху този въпросъ просвѣтеното внимание на правителството, азъ изпълнявамъ единъ дългъ като членъ на болшинството; азъ смятамъ, че изпълнявамъ единъ дългъ на българската демокрация и смятамъ, че изпълнявамъ единъ дългъ къмъ сигурността на българската държава.

С. Кирчевъ (з. Ст): Въ всѣки случай, далечъ отъ народнитѣ интереси!

П. Деневъ (р): Кое е далечъ, господине, отъ народнитѣ интереси? Това ли, да искашъ властта да бжде начисто и да смята една партия за легална, или да не я смята за легална и да не търпи тогава да има единъ законъ, съ който и да си служи, и да не си служи? Вие, прочее, както казахъ въ началото, обичате да се пльзгате само по повърхността и смятате, че вършите кой знай какво. Целта ви е да се похвалите въ вашето село: ние така и така натъпкахме самара на този или онзи министъръ. Това не е мурафетъ.

Г. г. народни представители! Каго смятамъ, че въ мотивитѣ на министра на вътрешнитѣ работи стоятъ фактически засегнати тѣзи два въпроса; като смятамъ, че той е искалъ да намѣри единъ начинъ, едно сръдство за тѣхното макаръ и quasi-разрешение, и като смятамъ, че това е сжизната на законопроекта, съ огледъ мотивитѣ, които го придружаватъ, азъ намирамъ, че тоя законопроектъ по принципъ може да бжде гласуванъ.

Но ще кажа тутакси, че въ законопроекта сж внесени и нѣща, които не могатъ да бждатъ оправдани, преди всичко съ огледъ на целитѣ, които законопроектъ преследва. Думата ми е за онѣзи глави, въ които се говори за събранията, въ които се говори за наказателнитѣ разпореждания, които предвиждатъ специална процедура за установяване и преследване престѣпленията — нѣща, които сж свършено излишни, защото едни отъ тѣхъ сж уредени въ други закони, а други се явяватъ като нововъведения, които, споредъ нашитѣ скромни разбирания, не могатъ да бждатъ оправдани.

Правъ бѣше г. министърътъ, когато казваше, отговаряйки на апострофи, че въ чл. 22 нѣма нищо ново. Вѣрно е, че нѣма нищо ново; но като е тѣй, нѣма защо да го имаше въ законопроекта. Въпросътъ за събранията на закрито е уреденъ съ другъ единъ законъ, и нѣма защо сега да даваме основание да бждемъ подозирани, че искаме да прокараме едни специални законоположения за ограничаване свободата на българскитѣ граждани да се събиратъ на закрито и да обсъждатъ въпроси, които могатъ да ги интересуватъ.

Г. г. народни представители! Вѣрно е, че въ законопроекта има и други постановления, които не могатъ да бждатъ възприети отъ насъ, които, ако ни бждатъ предложени и на второ четене така, както сж сега въ законопроекта, ще срещнатъ нашия отрицателенъ вотъ. Но, мажъ ще повторя, не сж тѣ, които даватъ физиономия на законопроекта, не сж тѣ, които могатъ да послужатъ като основание за отхвърляне законопроекта по принципъ. Напримѣръ, не знамъ дали г. министъръ Гиргиновъ ще поддържа и на второ четене предвиденото въ чл. 18, ако комисията би го приела! Не знамъ дали той ще поддържа, че е обществено оправдано, че е политично, че е въ съгласие съ добре разбранитѣ интереси и на държава, и на обществено спокойствие, да се даде право на полицията да извършва въ всѣко време на денонощието претърсвания и изземвания на оръжия! И азъ моля г. министра на вътрешнитѣ работи да се върне само 10 години назадъ, да си припомни ония мрачни нощи, когато въ всѣко време на нощта неотговорни полицаи...

Т. Кънчевъ (д. ст. Ц): Нима е имало нѣкога такова нѣщо?

П. Деневъ (р): ... отваряха вратитѣ ни и вършеха обиски въ къщитѣ ни безъ законъ, и вървамъ, че той ще се откаже да узаконява единъ такъвъ проектъ.

А. Буковъ (з): По-конкретно кажете.

П. Попивановъ (з): А защо не кажете преди 7 години, преди 8 години какво е било? Той азъуй внася тоя за-

конопроектъ, защото цѣли 8 години ние бѣхме обискирани подъ претекстъ, че търсятъ въ къщитѣ ни оръжия.

Нѣкой отъ работниците: И затуй ли сега ще подкрепите тоя законопроектъ?

П. Деневъ (р): Азъ ще моля г. министра на вътрешнитѣ работи да си припомни и онѣзи дни отъ преди 3, 4, 5 години, ...

А. Буковъ и други отъ земледѣлцитѣ: А, то е друго!

П. Деневъ (р): ... когато неотговорни полицаи...

С. Таковъ (з): Фактори.

П. Деневъ (р): ... можеха да обискиратъ...

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: И да убиватъ.

П. Деневъ (р): ... български граждани.

И. Василевъ (з): Когато можеха да ни измѣкватъ отъ къщитѣ, да ни натоварятъ въ камионетки и да ни изкарватъ извънъ града, за да ни избиватъ! Това трѣбваше да кажете най-напредъ.

Д. Ачковъ (нез): Нищо! Той разправя хронологически!

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: А-а-а!

П. Деневъ (р): Всѣки си има методъ на говорене, и вие не можете да ме обвините, че правя, да речемъ, хвалба на едни, които сж вършили произволи, а величая други.

Министъръ В. Димовъ: Не вие ще бждете арбитри на два режима.

П. Деневъ (р): Г. г. народни представители! Произволи, престѣпленията, които вършеше Сговорътъ, сж по-рицани не единъжъ, не дваъжъ отъ насъ.

А. Буковъ (з): Ха така!

П. Деневъ (р): Никой отъ насъ не е далъ и нѣма да имъ даде индουλгенция.

Министъръ В. Димовъ: Да не говоримъ за 9 юний. Мълчете.

П. Деневъ (р): Тия престѣпления сж заклеимени отъ всички ни. Но, ако тѣ сж заклеимени, ако тѣ сж позоръ за ония които ги вършеха, пита се: нима не трѣбва да признаемъ съ откровенността и чистосърдечие на добри българи, че и въ други времена, да речемъ преди 15 години, ... сж вършели произволи? И нека си припомнимъ какъ болно се отразиха тѣ тогава въ душитѣ ни. Тѣй болно се отразяватъ тѣ и днесъ. Защо реагирате? Това е истината.

Нѣкой отъ мнозинството: Това мнение, което изказвате, мнение на Радикалната партия ли е?

П. Деневъ (р): Това е мнението на Радикалната партия.

Нѣкой отъ мнозинството: На вашата партия?

П. Деневъ (р): Да, на нашата партия.

Нѣкой отъ мнозинството: Г. Деневъ! ...

П. Деневъ (р): Какво желаете вие? Желаете интрига ли да правите?

Сжизниятъ отъ мнозинството: Никаква интрига. Азъ питамъ.

П. Деневъ (р): Г. г. народни представители, които ме апострофирате! Нека приключимъ съ този въпросъ. Азъ имамъ думата и говоря не отъ желанието да бжда приятенъ на този или онзи. Азъ искамъ да говоря справедливо и смятамъ, че ще бжда оцененъ по справедливостъ.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Това справедливостъ ли е, да се връщате 10 години назадъ, а да не се връщате 2 години назадъ?

П. Деневъ (р): Г. Димитровъ! Азъ говоря и за преди две години, и за преди 5 години, и за преди 10 години.

Азъ говоря по единъ специаленъ въпросъ — въпросътъ за обискитъ въ всѣко време на денонощието.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст.): Които ставаха безогледно въ продължение на 8 години.

П. Попивановъ (з): Обискитъ, които правѣха въ нашитѣ къщи преди 10 години на 9 юний презъ нощта. Срещу патронитѣ и куршумитѣ на тогавашнитѣ узурпатори на властта ние никакъвъ куршумъ не хвърлихме и никакъвъ пицовъ не извадихме.

П. Деневъ (р): Азъ не зная защо протестираме! Кое ви кара да протестираме? Казахъ ли нѣкоя неистина?

А. Буковъ (з): Ама преди 10 години не е имало такива работи, за които приказвате.

П. Деневъ (р): Вие намирате, че азъ не спазихъ хронологията, че не започнахъ отъ преди 3, 4 и 5 години, а започнахъ отъ преди 10 години.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Оставете, г. Деневъ, тѣзи работи.

С. Кирчевъ (з. Ст): Трѣбваше да кажете, че следъ 9 юний, до 21 юний имаше единъ непоносимъ режимъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Моля, недейте ме на-мѣсва, когато говорите за преди 10 години.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Ако имаше обиски преди 9 юний, нѣмаше да останатъ нехванати конспираторитѣ, които направиха 9 юний.

П. Деневъ (р): Азъ мисля, че въ комисията самъ г. министърътъ на вътрешнитѣ работи не бива да настоява на чл. 18, който не зная дали наистина ще задоволи, ще разреши нѣкакви голѣми държавни интереси, както вчера каза г. министърътъ за единъ апострофъ. Ако, обаче, въ аргументацията на г. министра на вътрешнитѣ работи и въ фактитѣ, които той ще изнесе, намѣримъ данни, които да ни заинтригуватъ и да ни подсказватъ, че наистина има голѣми държавни съображения, които да налагатъ едно такова стѣпване на голѣмитѣ, увѣчани съ слава отъ вѣковетѣ, принципи на демокрацията, ние ще ги обсъдимъ и най-после можемъ да ги приемемъ. Но тѣй, както сега е законопроектътъ, ние смѣтаме, че самиятъ г. министъръ не ще държи много на тѣзи постановления на законопроекта.

Г. г. народни представители! Що се касае по-нататъкъ за наказателнитѣ разпореждания, тутакси искамъ да кажа, че при едно внимателно прочитане на законопроекта проличава, какво той едва ли е миналъ презъ кодификационната комисия, защото има едно несъответствие въ градацията на престѣпленията и наказанията. Има предвидени много строги наказания за иначе на видъ много малки престѣпления. Смѣтаме, че въ комисията ще има да станатъ и въ това отношение промѣни, ще има да станатъ измѣнения, които да бждатъ въ съгласие съ общата градация на наказуемостта по нашия наказателенъ законъ. То се знае, понеже законопроектътъ има специални цели, ще има и по-специални наказания. Но тѣзи по-специални наказания не могатъ да отидатъ извънъ понятието за мѣрка, особено за естеството на самитѣ нарушения, на самитѣ престѣпления.

Най-после, г. г. народни представители, що се касае до процедурата, до постановлението на чл. 49, за вземане мѣрка за неотклонение „задръжане подъ стража“ по редъ маловажни нарушения и престѣпления, които се наказватъ съ затворъ даже отъ 1 день до три месеца, смѣтаме, че такова едно постановление не може да бжде оправдано и то не може да бжде поддържано отъ г. министра на вътрешнитѣ работи.

Законопроектътъ, прочее, намирамъ, че ще трѣбва да претърпи голѣма промѣна. Но целта на законопроекта, споредъ нашата преценка, не е нито оная, която вижда г. Лѣкарски, нито оная, която вижда г. д-ръ Димитровъ, нито оная, която вижда г. Лулчевъ, а именно, че той е насоченъ да скове свободитѣ и свѣстѣта на българскитѣ граждани. Той не е насоченъ да ограничи възможността за свободно политическо живуване, той не е оная черна реакция, която се изтъква на пръвъ планъ отъ ораторитѣ на опозицията; но той цели да намали възможността за въоръжени нападения, за убийства, за наранявания, за въоръжени преследвания въ нашата земя. Той цели да отнеме възможността на ония, които иматъ смѣлостта да заявяватъ отъ тази трибуна, че тѣхната борба ще продължи съ всички сръдства дотогава, докогато тѣ ка-

турнатъ днешната гнила държава и върху нея възстановятъ диктатурата на работническо-селското правителство, да продължаватъ да смущаватъ страната. Предъ страха, че тази конспирация ще продължава, предъ страха да се друсатъ държавата ежедневно и да има единъ ненормаленъ вътрешенъ животъ, при който е невъзможно едно стопанско строителство, азъ смѣтамъ, г. г. народни представители, че по принципъ ние трѣбва да приемемъ законопроекта.

Нѣкой отъ работницитѣ: Нѣма да ви спаси и това.

П. Деневъ (р): Нека не се забравя, че още въ тронното слово се каза, че ще се взематъ мѣрки срещу всички смутители на реда, че въ кръга на възможното правителството ще продължи да употребява усилия за подобрене материалнитѣ условия на живота, но е решено също да вземе най-строги мѣрки срещу ония, които биха пожелали да използватъ затрудненията, за да подкѣпаватъ устоитѣ на държавата. Въ отговора на тронното слово се казваше, че народното представителство „е готово да даде своето съдействие на правителството, за да се взематъ най-строги мѣрки срещу ония, които биха дръзнали да използватъ затрудненото положение, за да рушатъ устоитѣ на държавата“. Това, г. г. народни представители, е покрито съ вашия вотъ, съ вота на болшинството на Народното събрание, и ние имате ангажментъ да подкрепите всѣка инициатива на правителството,...

Н. Пжларевъ (д. сг. Ц): Каквато да е ли? И за такъвъ законъ ли?

П. Деневъ (р): ... която цели да гарантира здравитѣ устои на държавата срещу ония, които съ различни неlegalни сръдства си служатъ и компрометиратъ тия устои. Но наредъ съ това задължение на болшинството да подкрепи правителството иде и неговиятъ дългъ да употребява усилия въ кръга на възможното за подобрене материалнитѣ условия на живота. Безъ да бждемъ поклонници, г. г. народни представители, на материалистическото обясняване на историята и безъ да искаме да си обясняваме моралния упадѣкъ въ нашата страна, ежедневнитѣ убийства и престѣпления, само съ икономическия факторъ, както се опитвахъ нѣкой да обяснятъ това, ние все пакъ смѣтаме, че първата грижа на правителството е да прави всичко за подобрене на материалнитѣ условия на живота.

Р. Рангеловъ (раб): Тъкмо това то не може да направи.

П. Деневъ (р): Ето вече цѣла година се говори, а има и формаленъ ангажментъ отъ страна на г. министра на финанситѣ, поетъ миналата година, за една коренна ревизия на митната тарифа. Какво прѣчи на правителството, какво прѣчи на насъ, болшинството, да отговоримъ на едни въпиющи нужди, не день по-скоро, а часъ по-скоро, — какво прѣчи да се направи тази ревизия, която неспрѣмънно ще даде като резултатъ едно хармонизиране ценитѣ на земледѣлскитѣ произведения съ тия на индустрията и по този начинъ да облекчи положението на населението? Какво прѣчи на правителството и на насъ, болшинството, да се занимаемъ день по-скоро съ ревизията на закона за насърчение мѣстната индустрия, който не ползува родния поминѣкъ, който не облекчава материалното положение на маситѣ, но който и днесъ продължава да бжде само едно сръдство за забогатяване?

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: И той се работи. Сега въпросътъ е за оржвието.

П. Деневъ (р): Г. министъръ-председателю! Вие отсѣгъ стъпувахте и не чухте, че азъ поддържамъ, какво ние сме длъжни да подкрепимъ правителственитѣ усилия за гарантиране стабилността на вътрешния редъ, но ние, отъ друга страна му напомняме и неговиятъ дългъ. Ние сме длъжни да го подкрепимъ въ създаването на ония реформи въ областта на икономическия и стопанския животъ, които засѣгатъ въпиющи нужди на широкитѣ, голѣмитѣ народни маси, чакащи ежедневно да видятъ голѣмитѣ грижи на българското правителство къмъ тѣхния халъ. Ние искаме да туримъ една хармония между действителността на управлението въ тази посока и действителността му въ другата. Ако ние направимъ така, ние ще отговоримъ на нашия дългъ — дълга къмъ нашитѣ избиратели, дълга къмъ нашия народъ, дълга къмъ нашата държава. Ние смѣтаме, че законопроектътъ на г. Гиргиновъ е една брънка въ това отношение. Ние смѣтаме, че въ своитѣ главни линии, въ своитѣ основни принципи той

има за задача да гарантира сигурността на държавата. И ние съ това съзнание и съ увърнеността, че всичко онова, което, както казахъ преди малко, е излишно, е неоправдано, е зле таксувано и зле гледано, ще бжде премахнато, — ние по принципъ ще гласуваме за законопроекта. (Ръкоплъскания отъ мнозинството)

И. Добревъ (раб): Това смѣтате и това ще направите, а всичко друго, което казахте, е за тонковцитѣ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Не е за тонковцитѣ, а за васъ. (Възражения отъ работниците)

Отъ работниците: Ние знаемъ, че е за насъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Това, дето се прави сега, е за васъ.

И. Добревъ (раб): А онова, което приказвахте по-рано, то е за тонковцитѣ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Вѣрно е, че това е за васъ, което се прави сега.

И. Добревъ (раб): Но толкова по-зле за васъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Вие за тѣхъ го създавате, но на чий гърбъ ще падне, не се знае.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Хлѣбътъ се пече, но не се знае, кой ще го яде.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Азъ безъ закони съмъ виждалъ много произволи въ България.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Преди 10 години.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Не мога да определя датата.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Така е дошло да не можемъ да опредѣлимъ датата!

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Законопроектътъ, който е внесенъ за разглеждане и приемане, е една превантивна мѣрка на днешната властъ, предъ видъ специалното положение, въ което се намира нашата страна, за вземането на която мѣрка напоследъкъ се отправятъ позиви отъ много страни.

Г. г. народни представители! Когато се предяви искането да се създаде единъ подобенъ законъ, който да ограничи престѣпленията противъ личната и обществената безопасностъ — дотолкова, доколкото може единъ законъ да се занимава съ тази много трудна и много шекотлива материя — ние имаме предъ видъ редица обстоятелства, за които вие всички сте свидетели. На първо мѣсто, г. г. народни представители, знае се, че у насъ, при днесъ действащитѣ законоположения, снабдяването съ огнестрелно оръжие, съ взривове е много лесно дѣло, че нашата държава въ това отношение не е добре организирана. Има законоположения, които установяватъ известенъ контролъ при снабдяването, при покупко-продажбитѣ на огнестрелни оръжия и взривни материали въ страната, обаче този контролъ и санкциитѣ сѣ недостатъчни и слаби. Вследствие на това снабдяването съ оръжия и взривове е нѣщо леко въ България, следователно, у насъ има леснота за извършване на престѣпления съ подобни престѣпни сръдства. Това бѣше първата констатация, която трѣбваше да се направи отъ страна на властта.

На второ мѣсто се констатира, че нашето население, по една или друга причина, по разни мотиви, въ разни случаи е снабдено, има въ рѣцетѣ си много оръжие, което често пѣти води къмъ неприяности, оръжие, което много пѣти е може би причината да ставатъ най-нежелателни случаи и най-голѣми престѣпления при най-незлюбиви случаи — при веселба, при приятелски срещи — което е така разпространено, че и малолѣтни, и възрастни, особено въ селата, често пѣти ставатъ жертва на едно най-малко раздражение, при което обикновено се прибягва до употребата на огнестрелно оръжие. Този фактъ, г. г. народни представители, е сѣщо така ноторенъ, общоизвестенъ на всички въ нашата земя. Не вѣрвамъ и нѣкой тукъ да го отрече. Не вѣрвамъ същевременно нѣкой

да откаже моята мисль, че не е добре въ една модерна, въ една демократическа, въ една парламентарна държава, кждето ужъ господства общественото мнение и избирателната бюлетина — каквато е нашата малка държава, населена съ единъ работливъ, пестеливъ, трудолюбивъ и миролюбивъ народъ — цѣлото нейно население да е до зѣби, както се казва, въоръжено. И малкото дете, и повѣзрастния синъ, и малолѣтни, и възрастни, и мѣже, и жени, въ България всѣки единъ моментъ могатъ лесно да намѣрятъ оръжие, съ което да стане нѣкоя пакостъ. Това бѣше вториятъ ноторенъ фактъ, който трѣбваше да се констатира, за да се направятъ по-нататѣкъ изводи отъ него и да се потърси начинъ, като какъ би могло да се реагира срещу такъвъ единъ фактъ въ нашата страна.

На трето мѣсто, за голѣмо съжаление, азъ бихъ казалъ за обща отговорностъ на всички, ние сме свидетели какъ между български синове въ днешно време ежедневно — а би могло нѣкой пѣтъ да се каже и ежечасно — при разни случаи, тамъ, кждето никой не може да предполога, че може да стане подобно нѣщо, се извършватъ убийства. Напоследъкъ убийствата зачестиха. У насъ ставатъ убийства отъ частенъ характеръ, ставатъ убийства отъ, така да се каже, общественъ, или политически, или не знамъ какъвъ характеръ — въ всѣки случай по мотиви различни отъ тия на обикновенитѣ убийства. Това е фактъ, който сѣщо не можемъ да отречемъ. Полицията, властта, сѣдебната, гражданската, военната властъ взематъ мѣрки. Ние се боримъ противъ убийствата — боримъ се съ всички усилия. Ние желаемъ да ги предотвратимъ. Но едно убийство става по много причини и може би най-малко полицейската властъ може да знае, кжде точно ще се извърши едно убийство, за да вземе мѣрки да го предотврати.

Нѣкой отъ работниците: Една полицейска властъ може да знае, кжде може да стане едно комитетско заседание и кжде сѣ убийцитѣ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Необходими сѣ превантивни мѣрки по отношение убийствата — доколкото може да се създаде една обществена превенция по отношение на всички подобни поплзновения — за да се обезвредятъ всички хора, които биха желали да извършатъ убийство. Ако би могло това да се прави винаги, очевидно, никогда държавната властъ не би се посрѣла да попрѣчи, да отнеме възможността за извършване на убийство. Но това не всѣки пѣтъ може да стане, става въ рѣдки случаи. Убийствата въ България сѣ фактъ. Отправятъ се апели, говори се за благоразумие, даватъ се съвети, държавната властъ употребява всички усилия, за да може най-сетне да настѣпи едно общо миролюбие въ страната, едно успокоение на духоветѣ, но, очевидно, резултати още не сѣ постигнати. Фактъ е, че убийствата продължаватъ, поне до този моментъ. Държавната властъ има разни начини за борба. Тя се бори преди убийствата, при извършване на убийствата и следъ убийствата, но, естествено, престѣпления не всѣкога предварително могатъ да се знаятъ и да бждатъ предотвратени. Въ български вестници се появи едно съобщение — не знамъ кой се е дотамъ самозабравилъ, за да може да оповести това — че сѣ организирани въоръжени групи, които сѣ прѣснати изъ цѣлата страна, за да вършатъ убийства! Българската държавна властъ и българското общественое мнение сѣ погнуса, съ отвращение прочетоха подобно едно съобщение. Но то е фактъ.

Г. Каназирски (д. сг.): Въ кой вестникъ?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ български вестници се появи това съобщение. — Неуже ли не трѣбва да реагира държавната властъ? Въ центъра на София се заловиха посрѣдъ бѣлъ день въоръжени хора като ловджии и, слава Богу, бѣха пратени да бждатъ сѣдени. Хвана се и друга една тройка съ револвери и бомби. При най-голѣма опасностъ да бждатъ разоръжени, тѣ бидоха разоръжени.

Д. Ачковъ (нез): Следъ 24 часа.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Тѣ бидоха пратени на сѣдебната властъ да отговарятъ, но сѣдебната властъ заповѣда на полицията да ги освободи, понеже нѣма законъ, по който да бждатъ тѣ сѣдени.

Д. Ачковъ (нез): Имаше най-малко, г. министре, съпротивление на властъ.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Моля, г. Ачков, недейте ме прекъсва! Слушайте ме, за да разберете, какво Ви казвам.

Д. Ачков (нез): Понеже изнасяте един въпрос, който ми е добре известен, г. министре, позволете ми да Ви кажа, когато го изнасяте така невинно, че в този случай най-малкото имаше съпротивление на власт, тъй като тези хора, които Вие визирате, въпреки Вашите заповеди, въпреки заповедта на г. министър-председателя, се съпротивиха въ участъка, не дадоха да бъдат разоръжени и чак след едно денонощие, т. е. на другия ден в 12 ч., след появяването на прокурора, предадоха оръжието си, макар дотогава да бяха въ участък. Затова аз казвам, че въ тоя случай имаше най-малкото — съпротивление на власт. За това само скандално съпротивление тѣ трѣбваше да бъдат задържани и дадени под съд.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Г. Ачков! Аз не желая да говоря въ подробности. Аз съобщавам само факта, че съдебната власт освободи тези, които бяха хванати като една въоръжена шайка.

Д. Ачков (нез): Така, и шайка съ.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Тѣ лично тримата бяха хванати като такава въоръжена шайка.

По-нататък, българската държавна власт — залавя престъпници, отправя ги въ затвора, отправя ги при съдебната власт, за да ги съди. Праца даже известни лица — поради това, че имат нужда от медицинска помощ, като ранени — както заповѣда законът, въ болницата, пази ги съ стражари, съ органи на властта. Тѣ, обаче, не можаха да бъдат опазени нито въ държавните затвори, нито въ болниците. Онзи, който бѣ убит въ болницата, се пазише на вратата от трима полицейски стражари и въ момента, когато се чу изстрелът, докато влѣзат тѣ вътре, той бѣше вече мъртавъ. Вие знаете, при какви условия той падна убитъ. Виждате, следователно, до какво положение дохожда тази престъпност; престъпност, която слага предъ насъ голѣмата отговорност и нуждата от мѣрки.

Г. г. народни представители! Полицейско-административната държавна власт на нѣколко пѣти прави въ България, особено тукъ, въ София, претърсвания на публични мѣста за проверка на легитимациите. Ние сме залавяли въ една вечеръ въ нѣколко кафенета само, защото по къщите не ходимъ, а само на публични мѣста, въ театри, въ кафенета, въ кръчми и то въ даденъ районъ, не въ цѣла София, по стотини въоръжени лица, които на другия денъ сме освобождавали. Освободени, тѣ пакъ се снабдяватъ съ оръжие. Ние не можемъ да се боримъ противъ тѣхъ, защото ние можемъ само да имъ съставимъ актове за това, че носятъ незаконно оръжие. Можемъ да имъ наложимъ глоба 250 л., която я съберемъ, я не, защото я ги знаемъ впоследствие къде съ, я не. Но фактъ е, че на другия денъ тѣ съ пакъ на пияцата, тѣ съ на оная арена, където искатъ да действуватъ.

И този фактъ, както виждате, има голѣмо обществено значение. Въ обществото започна да се изнася даже обвинение срещу властта. Казваше се: правителството не взема мѣрки, то е мекушаво, то е боязливо, то нехае предъ държавните интереси, то не се бори съ престъпността. Тукъ даже, въ Народното събрание, се имаше смѣлостта да се изнесе една декларация-протестъ, за която азъ съжалявамъ, че не можахъ да я чуя, защото, когато се чете, по една случайностъ азъ отсъствувахъ. Въ нея се изнасяше едно обвинение срещу правителството, противъ което обвинение г. министър-председателятъ още тогава реагира. Въ тая декларация се казваше, че днешната власт покровителствува нѣкаква страна, която върши убийства. Това е чудовищно, отвратително обвинение, което съ най-голѣмо презрение азъ отхвърлямъ, защото съмъ чистъ предъ съвѣстта си и зная убежденията на моите другари въ правителството, които въ това отношение съ само безпристрастни пазители на закона и реда въ нашата страна. Това е една гнусна клевета, която се отправя не само тукъ, а се разнесе изъ цѣла България. Азъ съмъ получавалъ вече стотици телеграми, съ които ме заплашватъ мене лично, защото азъ съмъ билъ отговоренъ за убийствата на този или онзи македонски деецъ, падналъ напоследъкъ на софийските улици, безъ да мога да разбера, отъ къде иде едно подобно обвинение. Ние всички употребяваме и деня и нощта въ работа, само и само да можемъ да намеримъ начинъ, за да могатъ да престанатъ тези убийства. Това обвинение, което се изнесе тукъ, е едно провокаторско обвинение, ще кажа азъ,

съ голѣмо значение. Защото една власт, която покровителствува престъпността, е престъпна власт и този, който изнася това обвинение, трѣбва да знае, какво изнася. Той трѣбва да знае, че става подстрекателъ за нови убийства. Ще падатъ, може би и ние ще падаме, но ще си изпълняваме дълга. Дължни сме, обаче, да вземемъ необходимите мѣрки.

При така наслоилите се обстоятелства въ нашата страна, службата за запазването реда ми изтъкна необходимостта отъ създаването на единъ специаленъ законъ. И азъ трѣбваше да назнача една комисия, въ която влѣзоха представители на гражданската полицейско-административна власт, представители на военната власт, представители на съдебната власт и представители на кодификационната комисия. Така назначената комисия посочи какви нужди има. Когато внесохъ този законопроектъ, азъ изпълнявахъ исканията на службата, защото не желая утре службата да каже, че азъ не искамъ да ѝ съдействувамъ. Но, така или иначе, азъ съмъ отговорникъ предъ васъ за този законопроектъ.

Г. г. народни представители! Този законопроектъ нѣма никаква политическа целъ. И още отсега азъ заявявамъ: всички постановления, които засѣгатъ нашия редовенъ политически животъ и политическите организации, както и политическите събрания, всичко това азъ не поддържамъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Г. г. народни представители! Азъ не желая тукъ да се наддѣгваме, нито само да правимъ опозиция. Азъ съмъ убеденъ, че цѣлата опозиция, съ изключение на тия (Сочи работниците), е длъжна да гласува законопроекта.

Нѣкой отъ работниците: Ще гласува, защото всички сте противъ насъ.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Отъ тѣхъ (Сочи работниците) не очаквамъ да го гласуватъ, затова защото очевидно законопроектътъ не може да бѣде одобренъ отъ тѣхъ и отъ хора, които съ убийци и които не съ въ Народното събрание.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Значи, ако Парламентътъ бѣше погледналъ на законопроекта така, както вие погледнахте, той можеше да стане законъ! Може ли така да говори единъ министъръ?

Министър-председател Н. Мушановъ: Г. Пждаревъ! Азъ съмъ доволенъ, че зная мнението на всички парламентарни групи.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Азъ ще ви кажа, какъ разбирамъ законопроекта.

Министър-председател Н. Мушановъ: Азъ съмъ доволенъ, че имамъ мнението на опозиционните групи.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Тукъ се направиха нѣколко възражения.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Какво искате опредѣленъ възгледъ отъ страна на опозицията по единъ законопроектъ, отъ който могатъ да се махнатъ цѣли глави?

Министър-председател Н. Мушановъ: Вие казахте, кои искате и кое не искате.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Моля Ви се. — Правятъ се нѣколко възражения. Азъ искамъ да ликвидирамъ съ тѣхъ. На първо мѣсто се каза, че таксата, която се предвижда, 500 л., е много голѣма. Признавамъ, че може да е много голѣма. Най-сетне това не е принципиаленъ въпросъ — може да бѣде по-малка.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Който е решилъ да носи оръжие, ще плати и 2.000 л.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Може да се направи едно разграничение по отношение на таксата. Това е единъ въпросъ, по който не можемъ да имаме никакви принципиални разногласия и може да се уреди. Обаче, що се отнася за селата, за колибитѣ, за населението, а-а-а, г. г. народни представители, тукъ се изнесоха много изопачени положения. Въ законопроекта ние имаме чл. 15, въ който е казано. (Чете) „Дирекцията на полицията ще издаде наредба за праводържане на огнестрелно оръжие въ жилищата, съобразно мѣстните условия на живота“.

С. Кирчевъ (з. Ст): Срецу 500 л. такса.

Министър д-р А. Гиргинов: Моля, аз искам да ви кажа, какво е становището ни. Що се отнася до селата, до колибитъ, до населението, ние не желаем да туримъ подъ същия този режимъ единъ селянинъ, който живее въ гората, въ колибитъ, въ балкана, който се пази отъ вълци, който се пази може-би отъ разбойници, който утре трѣбва да бѣде агентъ на властта, да посочи самия разбойникъ. Нима за него ще трѣбва да туримъ общия режимъ? Вие виждате, че ние сме мислили и за мѣстнитѣ условия, защото не можемъ да унифицираме пѣла България, и селата, и населението, което се пази съ орѣжие, защото често пѣти отдѣлнитѣ граждани трѣбва да има орѣжие. Ние сме предвидили една специална наредба за праводържане, правоносене на орѣжие.

Н. Кемилевъ (д. сг. Ц): За софийскитѣ улици какъ ще бѣде разрешенъ въпросътъ?

Министър д-р А. Гиргиновъ: За софиянци въпросътъ нѣма да бѣде разрешенъ така, както се разрешава за колибитъ; малко по-другояче ще бѣде разрешенъ.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Въ балкана хората сѣ по-сигурни, а вие изкарахте, като че по всички балкани сѣ плъзнали разбойници.

Д-р Г. М. Димитровъ (з. Ст): (Казва нѣщо)

Министър д-р А. Гиргиновъ: Азъ казвамъ, какво е гледището на този, който е внесълъ законопроекта. Затуй се внася единъ законопроектъ въ Камарата, за да се разбере, дали отговаря точно на всички желания, а по-нататъкъ той ще се реформира както трѣбва, като се взематъ необходимитѣ гаранции, за да не стане нѣщо обратно.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Това става, но следъ като въ законопроекта е легнало правилно разбиране по всички въпроси.

Министър д-р А. Гиргиновъ: По-нататъкъ се направилъ възражение по въпроса за претърсването. Вѣрно е, че въ чл. 18 се предвижда, че може да става претърсване въ всяко време на денонощието. Обаче, това стана по искането на службата, и то знаете за какви случаи и при какви застрашени държавни интереси това може да стане. Службата поиска за такива случаи да се даде право евентуално едно претърсване да може да стане, да кажемъ, и нощно време. Нашитѣ действащи закони позволяватъ претърсване само дено, не нощно време. Обаче азъ бързамъ да заявя, че при все това изключение, да става претърсване и нощно време, се предвиди по искане на службата, при нашитѣ политически условия, при възражението, че това може да бѣде единъ поводъ за разни злоупотребления,...

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Просто невѣроятнo е, че Вие говорите като министър!

Министър д-р А. Гиргиновъ: ... естествено е, че азъ не мога да го поддържамъ. Азъ трѣбва да кажа, че въ конституцията е предвидено, какво въ обикновенитѣ закони трѣбва да бѣде предвидена известна гаранция относително неприкосновеността на жилищата. Нашитѣ закони предвиждатъ такива гаранции и последнитѣ се спазватъ. Обаче отъ службата се поиска едно разширение на времето, презъ което може да става претърсване. Най-сетне, ако народното представителство мисли, че това претърсване нощно време ще бѣде опасно, може да не го приеме. Това възражение и азъ намирамъ за оправдателно, като виждамъ какви голѣми патриоти има по-късно въ България, които се самозабравятъ, когато управляватъ. Действително, може да дойде голѣма опасност отъ това постановление, и азъ нѣма да го поддържамъ.

Що се отнася, по-нататъкъ, до възражението за събранията, г. г. народни представители, за политически събрания не се е мислило. И азъ трѣбва да ви кажа, че тукъ се касае въпросътъ само за събрания на открито. По въпроса за събранията на открито народното представителство трѣбва да знае, че въ сѣщностъ тукъ даже има едно ограничение, както има едно ограничение въ това отношение и въ закона за администрацията и полицията. Защото по въпроса за събранията на открито, съгласно чл. 82 отъ конституцията, българската полицейска властъ е суверената да издаде всички правила, които сѣ задължителни за българскитѣ граждани. Чл. 82 алинея втора отъ

конституцията гласи: (Чете) „Събрали вънъ отъ зданията, подъ открито небе, напѣлно се подчиняватъ на полицейскитѣ правила“. Възъ основа на конституцията всѣка една полицейска заповѣдъ за известна забрана, за пазене известенъ редъ, е една заповѣдъ, която се базира върху конституцията.

Д-р Г. М. Димитровъ (з. Ст): Тѣмко затова трѣбва да бѣдемъ предпазливи, когато даваме права на полицията.

Министър д-р А. Гиргиновъ: И затуй азъ съмъ съгласенъ тамъ, където въ законопроекта се споменава за събрания, тази дума да се махне. Нѣмаме нужда отъ подобни постановления. За мене сѣ важни демонстрациитѣ и манифестациитѣ, съ които напоследѣкъ действително започна много да се злоупотребява. Всѣки мисли, че може да ангажира улицата, че може да суспендира реда и да смути общественото спокойствие! Трѣбва, разбира се, да се предвидятъ въ закона известни санкции срещу ония, които смущаватъ реда.

П. Напетовъ (раб): Най-много министърътъ на вътрешнитѣ работи суспендира законитѣ и конституцията!

Министър д-р А. Гиргиновъ: Естествено, кой може да бѣде противъ едно такова постановление, освенъ тия? (Сочи работницитѣ)

Министър-председател Н. Мушановъ: Буржоазна конституция е тя!

Министър д-р А. Гиргиновъ: Ние днесъ не пращаме хората на чрезувичайката, както въ Русия.

Р. Рангеловъ (раб): Вчера ни забраниха да участвуваме въ погребението на единъ нашъ убитъ другар!

Министър д-р А. Гиргиновъ: Ние ги пращаме евентуално да отговарятъ предъ българскитѣ съдилища. Трѣбва да се знае, г. г. народни представители, че не може кой отъ където завърне да иска да ангажира улицата, да смущава реда, когато му скимне, и да не изпълнява заповѣдитѣ на полицията.

П. Напетовъ (раб): Тѣй, напр., когато единъ народенъ представител върви по улицата и никого не закача, никого не предизвиква, бива ли да го арестуватъ и да го държатъ 9 часа въ X полицейски участѣкъ, какъто бѣше случаятъ вчера съ четворица отъ насъ? Законност! Конституция!

Министър-председател Н. Мушановъ: Ама вие всѣки денъ тревожите полицията, всѣка вечеръ искате да правите събрания! Какъ искате тя да се държи спрямо васъ? Какво мислите — ще ви оставимъ ли? (Възражения отъ работницитѣ)

Председателствувашъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Министър-председател Н. Мушановъ: Всѣки денъ полицията стои на кракъ заради васъ. Да имате да вземате!

Министър д-р А. Гиргиновъ: Въ борбата за запазване на общественъ редъ се употребяватъ грамадни усилия. Нашата полицейска стража често пѣти изнемогва. Азъ съмъ се просто любувалъ, когато гледамъ полицейски органъ, който има съзнание за дългъ и за дисциплина, който никога не манкира отъ своя дългъ и търпи и най-голѣмитѣ обиди!

С. Ивановъ (раб): Вчера ни псуваха на майка, насъ, народнитѣ представители!

Министър д-р А. Гиргиновъ: Тѣзи хора (Сочи работницитѣ) често пѣти иматъ интересъ да представятъ колкото се може по-голѣмъ брой на улични демонстрации и на смущение реда, да представятъ като-че-ли революцията се подготвяла, че маситѣ се държатъ въ едно революционно настроение. За тия хора това е една необходимостъ. Тѣ провокиратъ сѣ поводъ и безъ поводъ.

П. Напетовъ (раб): Васъ ви е страхъ отъ маситѣ.

Министър д-р А. Гиргиновъ: Следователно всичко, що се отнася до събрания, до политически организации, мене не ме интересува въ тоя законопроектъ. Вие виждате какви сѣ мотивитѣ. Турени сѣ по-строги наказания, само

защото хората сж искали, сж най-добри намърения, всички онъзи, които смущават реда, да бждат респектирани, да престанат да буйствуват спрямо държавната власт.

С. Ивановъ (раб): Ние искаме да свикаме събрание по закона за общественитѣ осигуровки, но ние го забранихте.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Най-сетне, г. г. народни представители, последното възражение, което се прави, се отнася до предварителното задържане. То е единъ въпросъ, по който можемъ напълно да съгласуваме законитѣ съ положенитѣ въ настоящия законопроектъ. Нѣма нужда, безспорно, за малки работи да става задържане. Обаче ще трѣбва да имате предъ видъ случая, когато е въпросъ за единъ опасенъ терористъ, който е заловенъ съ бомби, съ оружие, и който ще трѣбва да бжде сжденъ, защото незаконно носи оружие; той е една голѣма опасностъ, когато го пустнете на нова смѣтка. (Възражения отъ работницитѣ)

Това сж съображенията, които главно сж продиктували да се дойде до тѣзи строги постановления относно лично задържане. Но всичко това ще се обсъди въ най-голѣми подробности въ комисията отъ всички групи, за да нѣма моводъ за злоупотребление и несправедливостъ нито и отъ най-лошия управникъ, който и да бжде той. Защото ние трѣбва да организираме нашата държава така, щото и най-лошиятъ управникъ да нѣма възможностъ да прави зодумлуди. Това е нашето желание. Ако би била нашата държава идеално уредена, това би било безцелно. Но въ България никой не знае какво може да стане утре, и ще трѣбва да вземемъ мѣрки, за да може лошиятъ управникъ да бждатъ по-малко лоши и по-малко опасни. (Възражения отъ работницитѣ)

Г. г. народни представители! Азъ едновременно съ това искамъ да изтъкна тукъ предъ васъ, че въ тоя законопроектъ въ сжщностъ не се внасятъ никакви нови престѣпни деяния по своя престѣпенъ съставъ. Това сж деяния все забранени — обаче слабо забранени — въ другитѣ закони.

Напримѣръ, внасянето оружје безъ разрешение на властѣ и по-рано и днесъ се наказва по специалния законъ.

Забранява се внасянето алски машини, бомби и пр. Това не е позволено и по днешнитѣ закони. Кой ще внася алски машини и бомби?

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст): Измѣнете стария законъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Но понеже има случаи да се внасятъ все пакъ такива ние засилваме санкциитѣ. Азъ искамъ да изтъкна добритѣ намърения на законопроекта. Той може да е погрѣшенъ въ много пунктове — ние ще го поправимъ. Обаче е важно да изтъкна какви сж намъренията.

На трето мѣсто, единъ деликтъ отъ престѣпенъ характеръ е недържането точна смѣтка отъ търговеца за внасяното оружје — за покупкитѣ и за продажбитѣ на оружје. Отъ търговеца се иска да държи точна смѣтка за това. Туй се прави съ целъ да има отчетностъ и сигурностъ. Ето, напоследъкъ ние имаме сведения за известни злоупотребления въ това отношение съ чужда валута — нѣкой сж поржчалъ и щѣлъ да докара 3.000 нистолета.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Сега го разследвахме.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ние трѣбва да туримъ тая търговия подъ контролъ; ние искаме да задължимъ търговеца да държи смѣтка кому продава, да знае колко оружје има, та да може властѣта да вземе сведения къде е отишло оружието, кой е купилъ револверъ и т. н., и да може тя да се бори противъ тѣзи престѣпления съ бомби, съ взривни вещества, съ огнестрелно оружје.

Тия престѣпления, за които досега говорихъ, сж по глава I.

По глава II носенето бомби се забранява. Нима бомбитѣ и другитѣ взривни вещества, които като се възпламенятъ, ставатъ опасни, защото даватъ детонации, сж допустими да се внасятъ? Тѣ се забраняватъ, обаче забраната е слаба и затуй не може да има една ефикасна борба противъ подобни поплъзновения. Носенето оружје безъ разрешение и сега е забранено.

По-нататъкъ: събрания, демонстрации и манифестации на открито безъ разрешение на полицейската властъ. Съгласни сте всички, че такива не може да се устройватъ безъ разрешение на полицейската властъ. Азъ ви казахъ, че въ чл. 82 отъ конституцията е предвидено това. Но ако има известна строгостъ, ще я намалимъ. Важното е, че деликтътъ въ чл. 22 е, че не може безъ разрешението на полицейската властъ да се свиква събрание на скрито.

Що се отнася до събранията на закрито, тоя членъ на законопроекта възпроизвежда съответния членъ отъ закона за администрацията и полицията, и нѣма защо даже да стои въ законопроекта тая втора алинея за събранията на закрито. Нѣма нужда отъ това, защото въ закона за администрацията и полицията е казано, че въ центрове, където има полицейска властъ, се уведомява полицейската властъ своевременно; въ селата се уведомява кметътъ. Сжщото начало е прокарано и тукъ. Но ако искате да не се споменава това тукъ, нѣма да се споменава, защото съ това нищо нѣма да се допринесе къмъ тѣзи законопроектъ.

Съ това азъ изчерпвамъ въ сжщностъ всички видове престѣпления, престѣпни състави на престѣпни деяния и свързанитѣ по-нататъкъ съ тия престѣпни състави наказания, които престѣпни състави, ако се намѣри, че нѣкъде сж неправилно формулирани, ще ги формулираме по-правилно; ако наказанията нѣкъде сж голѣми, ще ги намалимъ, а ако сж малки нѣкой наказания, ще ги увеличимъ — както ще намѣри за добре Народното събрание.

Г. г. народни представители! Този законопроектъ не е толкова черенъ, колкото го представляватъ.

С. Ивановъ (раб): Не само е черенъ, но е драконовски.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Безспорно, той може нѣкому да се представлява драконовски.

Забравихъ да ви кажа, че въ законопроекта е предвидена за обжалване една инстанция — предвидена е само, първа инстанция. Нѣкои искатъ и втора инстанция по сжществу да се предвиди. Азъ нѣмамъ нищо противъ това, защото това е повече въпросъ на целесъобразностъ. Въ много държави има една инстанция по сжщество даже за убийства. Има държави, които сж организирали такава инстанция за гледане такива дѣла по сжщество.

Т. Къичевъ (д. сг. Ц): И втора, касационна.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Иматъ и втора инстанция, касационна. — Само една инстанция по сжщество е предвидена, за по-голѣма експедитивностъ и за по-голѣма ефикасностъ при приложението на закона. Така че азъ нѣма да се противопоставя по принципъ на това становище, да имаме и втора инстанция по сжщество, ако се мисли, че това ще бжде целесъобразно — стига народното представителство да смѣтне, че ще бжде по-добре да има и друга инстанция.

Г. г. народни представители! Дяволътъ не е толкова черенъ. И че дяволътъ не е толкова черенъ, азъ сега мога да ви илюстрирамъ тукъ това съ мнението на г. г. широкитѣ социалисти, които вчера тукъ надалоха голѣма аларма. Тѣ на 14 януарий т. г. имаха тъкмо обратното мнение по тоя законопроектъ. То е интересно: въ България сме много нѣкакъ-си заразени съ партизанство. Както въ цирковетѣ, дето разправятъ за бицитѣ, че като видятъ червената боя, почватъ по-силни и по-люти да ставатъ, така и въ България, като види нѣкой опозиционеръ нѣщо правителствено, той изпада въ умопомрачение и почва да говори най-голѣми думи (Възражения отъ лѣвицата) и не иска да бжде поне малко толерантенъ, поне малко справедливъ и да види, че, ако е станала нѣкъде грѣшка, все трѣбва да има и добро намѣрение въ тая работа, и че ако е направена грѣшка, направена е съ добро намѣрение, не съ лошо. Неуже ли мислите, че нашиятъ кабинетъ ще иска да прокара единъ реакционенъ законъ само отъ любовъ къмъ изкуството? Защо? Можемъ ли ние да направимъ подобно нѣщо?

Следователно, даже и грѣшка да е направена, щомъ е направена съ добро намѣрение, ...

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Такива грѣшки се прощаватъ, но правителството трѣбва да внимава.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: ... тя се прощава, и трѣбва да се прощава. Но нашиятъ опозиционеръ, сжщо като бика въ нѣкой циркъ въ Испания, почва да вижда нѣщо страшно предъ себе си, умътъ му се омотава и той почва да говори голѣми думи.

И вчера ние бѣхме свидетели, какъ г. Лулчевъ, съ своя громънъ гласъ, кава голѣми думи. Като-че-ли искаме съ

това да спечели единъ голѣмъ аргументъ по тоя въпросъ. Обаче, за курioзъ, ще ви кажа, че г. г. широкитѣ социалисти въ в. „Народъ“, бр. 11, отъ сѣбота, отъ 14 януарий т. г. — а законопроектъ бѣше внесенъ въ Народното събрание на 13 януарий, въ деня, когато се роди младата княгиня Мария-Луиза — ...

Н. Кемилевъ (д. сг. Ц) и други отъ дѣсницата: О-о-о! (Оживление)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Искамъ да ви кажа, че помия датата 13 януарий, когато бѣше внесенъ тоя законопроектъ въ Народното събрание. — Та на 14 януарий въ в. „Народъ“ тѣ писаха следното нѣщо; ... (В. „Народъ“ пада изъ рѣцетъ му) (Оживление срѣдъ лѣвицата)

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Лошо предзнамение!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Заглавието на статията е: „Единъ навремененъ законопроектъ“. И по-нататѣкъ следва: (Чете) „Вестникитѣ съобщаватъ, че се подготвя законопроектъ, съ който се засилватъ санкциитѣ срещу лицата, които носятъ безъ полицейско позволение оружје. Ние намираме за твърде навременна и полезна такава мѣрка. Знае се, че полицейското разрешение за носене на оружје е отдавна станало една формалностъ, която нѣма никакво действие. Сѣщо нищожната глоба отъ 250 л. не може да спре въоръженіето. Едни нови най-строги, почти жестоки, ефикасни санкции срещу носенето на оружје биха могли да допринесатъ твърде много за вътрешното умиротворение и да ограничатъ не само системнитѣ политически и македонски убийства, но и останалитѣ зачестили презъ последнитѣ години случаи на вулгарни престѣпления“.

Ето това е мнението на Широкосоциалистическата партия, обаче вчера гърмовержецътъ г. Лудчевъ друго нѣщо приказва, безъ да тегли една правилна консеквенция поне отъ това, което вестникътъ е заелъ като позиция по законопроекта.

Но, г. г. народни представители, тѣй или иначе, всѣки има свободата като народенъ представителъ да си изпълнява дълга.

Съ този законопроектъ не съмъ искалъ да правя никаква политика. Правителството никога не е мислило да прави политика съ този законопроектъ. Той не е политическо оружје.

Д. Ачковъ (нез): Само държавна политика се върши.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Това е само държавна политика за запазване реда и за да може да се запази истински народниятъ суверенитетъ. И, съ огледъ на тая последица, съ огледъ на запазването на държавнитѣ интереси, този законопроектъ трѣбва да се разглежда и преценява. Само така! Само тогава ние ще бждемъ асѣмъ тѣзи, които допринасяме нѣщо съ подобенъ законопроектъ.

И така, г. г. народни представители, като заявявамъ, че, що се отнася до политическитѣ събрания, до политическитѣ организации, които сѣ далечъ отъ намѣренията за вършене на убийства, законопроектътъ ще бжде поправенъ въ смисълъ да се дадатъ всѣкому пълни увѣрения и гаранции, че нѣма да бжде засегнатъ въ неговата политическа акция и че на никаква политическа властъ нѣма да се даде оружје, за да може да тормози своитѣ политически противници; заявявамъ същевременно, че нѣкой отъ строгоститѣ, за които споменахъ, ще бждатъ премахнати, отчасти смекчени, защото, ако най-сетне Народното събрание смѣтне, че трѣбва да се дадатъ по-слаби санкции за борба противъ престѣпността, то е въпросъ на суверенитета на Народното събрание и ние ще се подчинимъ така, както трѣбва всѣки демократъ и парламентаристъ да се подчинява на волята на Народното събрание. Азъ декларирамъ въ случая, че въ това отношение искамъ да пазя и парламентаризма, и демокрацията, но едновременно съ това — защото съмъ убеденъ, че държава и демокрация не могатъ да бждатъ въ противоречіе — ще искамъ да вземемъ мѣрки и за запазването на държавата. Нѣма противоречіе между държавния суверенитетъ и принципитѣ на демокрацията.

Като се движимъ въ този кръгъ на схващане, ние ще намѣримъ най-добрата формулировка, най-добритѣ постановления, които да легнатъ въ този законопроектъ, и да го дадемъ на българския народъ, и по такъвъ начинъ и въ това отношение, при това лошо състояние, въ което се намираме ние въ България, като една държава, въ която се вършатъ много убийства, една държава, кждето се развива престѣпността, да изпълнимъ нашия дългъ.

Азъ, г. г. народни представители, мисля, че дадохъ надежнитѣ обяснения, за да не бжда подозрѣнъ нито отъ тукъ (Сочи мнозинството), кждето не вървамъ да има нѣкой, който да ме подозира за нѣщо, нито даже отъ лѣвицата, отъ уважаемата опозиция, която ужъ мѣлѣе за държавата. Никой не е въ състояние да изнесе нѣкакъвъ материалъ, че готвимъ агентатъ противъ когото и да било. „Агентатътъ“ има за целъ да защити държавата, да прекрати голѣмитѣ престѣпления.

Азъ ви моля, г. г. народни представители, да приемете законопроекта и въ комисията ще направимъ съ общо съдействие единъ добъръ законопроектъ за запазване на държавата. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Не слушахъ всичкитѣ дебати, които станаха тукъ по законопроекта, но имахъ възможностъ да ги прочета.

Взехъ думата, следъ речта на г. министра на вътрешнитѣ работи, да отбележа единъ фактъ, който мисля, че е полезенъ за всички народни представители отъ различнитѣ политически партии. Едно зло, отъ което сме страдали и страдаме още, то е, че често пѣти защитата на държавнитѣ интереси я гледаме презъ нашитѣ партийни очила. И това не е случайно и капризно; напротивъ, това е плодъ на дългогодишна дейностъ въ страната, въ която партийното озлобление сме го установявали като държавенъ принципъ. И какво се вижда сега? Опозицията я е страхъ отъ този законопроектъ, който ще гласуваме, поради това, че властващата партия щѣла да го употреби за достигане на свои партизански цели.

П. Напетовъ (раб): Сакънъ, нѣма такава нѣщо! Дума да не става!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Азъ васъ ви отдѣлямъ отъ опозицията. За васъ ще говоря по-после. Почакайте.

П. Напетовъ (раб): Разбира се!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Ще Ви моля да не ме прекъсвате, да ме слушате.

Правителственото болшинство, когато е било въ опозиция, е теглило отъ партийни произволи. И него го е страхъ, че действително единъ денъ този законопроектъ може да се вземе като оружје и спрямо насъ, които гласуваме законопроекта. Може ли нѣкой да се съмнява, че действително психологията въ Парламента не е тая, която азъ ви казвамъ? И заради това ми се чини, че е време, следъ като сме тръгнали въ пѣти всички да се помиримъ и да отдѣляме държавното отъ партийното и партизанското, да можемъ да отдѣлимъ въ бждеще всички срѣдства за защита на държавата, безъ огледъ на това, че въ тѣхъ нѣкой може да забележи партизански попълзновения.

Г. г. народни представители! Мене ми направи впечатление една статистика, която ми дадохъ отъ министерството на правосѣдието, че въ сравнение съ 1912 г. днесъ имаме четири пѣти повече престѣпления по непредпазливостъ. Какво значи туй? То значи, че действително има оружје навредъ въ страната и, поради това, че съ него си служатъ и деца, и жени, и мъже, които не умѣятъ да си служатъ съ оружје, престѣпленията по непредпазливостъ сѣ съ увеличили четири пѣти. Това действително е единъ фактъ, който поразява.

Г. министърътъ на вътрешнитѣ работи ви каза, какви цели има този законопроектъ. Сега, г-да, азъ ви моля да не подозирате днешния кабинетъ, че е правилъ този законопроектъ съ партийни цели. Азъ съмъ убеденъ, че опозицията — оставямъ комуниститѣ настрана, до тѣхъ ще дойда по-после — не може да се оплаче, че ние сме се стремили съ нѣкакви беззаконни срѣдства да вземемъ срещу нея специални мѣрки.

Д. Нейковъ (с. д): Тѣй, както е редактиранъ законопроектътъ, имаме всичкото основание да ви подозираме и обвиняваме.

И. Василевъ (з): Прочетете писаното въ в. „Народъ“.

Д. Нейковъ (с. д): Ние знаемъ какво пише в. „Народъ“ и не опровергавае онова, което сме казали тукъ. Отъ катилитѣ и убийцитѣ вие нѣма да съберете оружјето!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Ако искате факти, г. Нейковъ, ще Ви дамъ. Дветѣ републики, които се установиха, при мжчнотии, съ декрети въведоха такива закони. Отъ гледището на напредничавитѣ партии, германската и испанската републики само съ декрети искатъ

да затвърдят положението си. Заради това, недейте счита, че въ този законопроект има партийност или партизанство, за да можем да задържим нашия партиен режим.

Най-тържествено ви заявявам, че там, където намирате съмнение или подозрение въ туй отношение, ще ги премахнем, защото никой от нас не е искал да се бори срещу свободата на събранията. Но ние не можем срещу тази хайка, която всекидневно се прави от удоволствие — сутрин, обяд, вечер манифестации и тук, въ София, и навред въ България — да държим полицейската власт постоянно на страж.

П. Напетовъ (раб): Вие отнехте конституционните права на българските работници и трудащи се за вечни времена.

Министър-председател Н. Мушановъ: Ние не можем да позволим тук, въ София, хиляди хора да имат оръжие въ ръцете си. Разберете, че ние това не го правим от партизанско щение — това го изискват интересите на държавата.

С. Ивановъ (раб): Вашите груби класови интереси го изискват!

Министър-председател Н. Мушановъ: Колкото до вас (Сочи работниците), никоя демократична държава не е достигнала до тоя скандален факт, където 45.000 души казаци се вдигат от две области въ Русия, за да ги екстернират въ Крайния изток! Приказвате за закони и свободи! 45.000 души се вдигат, за да ги изселят на оня край на света!

П. Напетовъ (раб): За да се успокои 165-милионен народ.

Председателстващ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля, г. Напетовъ.

Министър-председател Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Аз съм се отнасял съ насмѣшка към всички атаки на крайната лѣвица, на Работническата партия, която ни атакува за насилнически мѣрки. Г-да! Ако ли сте поддръжатели на тоя режим, въ който нѣма никаква свобода нито на печата, нито на събранията, нито на личността, вие нѣмате право тук да протестируете срещу мѣрките, които нашата държава взема.

П. Напетовъ (раб): Напротив, там има най-голяма демокрация, там съществуват най-големите свободи. Това е истината.

Председателстващ Н. Захариевъ: (Звъни)

Министър-председател Н. Мушановъ: Ако ли тази демокрация ви харесва, можем да ви вдигнем от тук и да ви изпратим въ остров Сахалин. Този е вашият метод! (Възражения от работниците)

П. Напетовъ (раб): Съ гледието какъ ще се справите? Тамъ е въпросътъ.

Министър-председател Н. Мушановъ: Но, г. г. народни представители, аз съмтам, че ние всички тук, болшинство и легална опозиция, които имаме интерес от такива сѣдства, за да защитим държавата, а не за наши партийни цели, не за наши партийни борби, не можем никога да се уплашим от атаките на крайната лѣвица, която съ този си вой собствено плаща само данък, който дължи там, откъдето я подстрекават. Действително вземаме мѣрки срещу вас (Сочи работническата група) и ги вземаме, защото нашата страна има нужда от ред и спокойствие, въпреки че тя ви дава повече свободи и ви повече тачи, отколкото вие сами можете да сътачите.

Ето защо, г. г. народни представители, следъ речта на г. министра на вътрешните работи, който ви каза, че всички ония критики, които сте направили, относително свободата на събранията и тежките санкции, които се вземат, може би прѣкомѣрно, ще се обмислят въ комисията, защото ние искаме да направим, съ съгласието на всички, единъ добър законъ за защита интересите на държавата, а не сѣдство за партийни цели, азъ ви моля да гласувате по принципъ законопроекта. (Ръкоплѣскания отъ мнозинството. Възражения отъ работниците) 45.000 души ги екстернираха

П. Напетовъ (раб): Не 45.000, а 3 милиона, за да се успокоятъ 160 милиона. И тамъ нѣма криза, както у насъ.

Н. Кемилевъ (д. сг. Ц): Чудно ми е, г. министър-председателю, защо не махнете тази шепа (Сочи работниците) отъ тук, за да се успокои Народно събрание и народъ.

Министър-председател Н. Мушановъ: И то ще бжде.

Председателстващ Н. Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за ограничѣние престѣпленията противъ личната и обществената безопасност, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ разглеждане на точка осма отъ дневния редъ.

Министър-председател Н. Мушановъ: Моля да се премине къмъ разглеждане на точка девета и следващите отъ дневния редъ.

Председателстващ Н. Захариевъ: Г. министър-председателъ предлага да минемъ къмъ разглеждане на точка девета отъ дневния редъ. Които отъ г. г. народните представители съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ разглеждане на точка девета отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за отпускане безвъзмездно отъ Главната дирекция на българските държавни желѣзници старото приемно здание гара Хасково (отъ тѣснопѣжната линия) на благотворителния комитетъ „Утеха“ при Хасковската окръжна постоянна комисия. Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ Д. Тотевъ (д): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивите къмъ него—вж. прил. Т. І № 23)

Председателстващ Н. Захариевъ: Които отъ г. г. народните представители приематъ на първо четене законопроекта така, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър С. Костурковъ: Предлагамъ по спешностъ да се приеме и на второ четене.

Председателстващ Н. Захариевъ: Които приематъ предложението на г. министра на желѣзниците, законопроектътъ по спешностъ да мине и на второ четене, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. Моля г. секретаря да го докладва.

Секретаръ Д. Тотевъ (д): (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за отпускане безвъзмездно отъ Главната дирекция на българските държавни желѣзници старото приемно здание гара Хасково (отъ тѣснопѣжната линия) на благотворителния комитетъ „Утеха“ при Хасковската окръжна постоянна комисия“.

Председателстващ Н. Захариевъ: Които приематъ главнието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ Д. Тотевъ (д): (Чете)

„Членъ единственъ. Разрешава се на Главната дирекция на желѣзниците и пристанищата да отстъпи безвъзмездно старото приемно здание гара Хасково отъ тѣснопѣжната линия, състоящо се отъ едноетажна полумасивна постройка и сѣнуждна на Главната дирекция на българските държавни желѣзници, въ полза на благотворителния комитетъ „Утеха“ при Хасковската окръжна постоянна комисия, за уреждане въ него на приютъ-старопиталище за всички недѣлгави и бедни лица отъ окръжа, останали безъ сѣдства за преживѣване.

Стойността на отчуждените частни мѣста, върху които е построено въпросното здание и които не сѣ заплатени отъ държавата, ще се платятъ на стопаните отъ сѣдствата на Хасковската градска община, ако не се постигне съгласие между последните за замѣняване казаните мѣста съ други — общински“.

Председателстващ Н. Захариевъ: Които приематъ членъ единственъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, прил. Т. І, № 23.

Пристъпваме към точка десета от дневния ред — одобрение предложението за одобряване постановленията на Министерския съвет относно Дирекцията за закупуване и износ на зърнени храни, взети през 1932 г.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь Д. Тотевъ (д): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 19)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които одобряватъ предложението за одобряване постановленията на Министерския съвет относно Дирекцията за закупуване и износ на зърнени храни, взети през 1932 г., моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 15)

Пристъпваме къмъ точка единадесета от дневния ред — одобрение предложението за приемане на държавна служба унгарскитѣ подданици Яношъ Хелкертъ, Йозефъ Шпирекъ и Сабо Имре и германския подданикъ Карлъ Матей.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь Д. Тотевъ (д): (Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 21)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които одобряватъ предложението за приемане на държавна служба унгарскитѣ подданици Яношъ Хелкертъ, Йозефъ Шпирекъ и Сабо Имре и германския подданикъ Карлъ Матей, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 16)

Пристъпваме къмъ точка дванадесета от дневния ред — одобрение предложението за одобрение постановленията на Министерския съвет: VI-то, взето въ заседанието му на 22 септември 1932 г., протоколъ № 75; VI-то, взето въ заседанието му на 30 септември 1932 г., протоколъ № 79; VIII-то, IX-то, и X-то, взети въ заседанието му на 18 октомври 1932 г., протоколъ № 85.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь Д. Тотевъ (д): Прочита предложението изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 30)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представител г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Вземамъ думата, за да подчертая, г. г. народни представители, че не е добре да се подлагатъ на одобрение изведнѣжъ нѣколко министерски постановления, защото може едното постановление народното представителство да одобрява, но за другото да не е съгласно.

Ще спра вниманието на народното представителство върху единъ фактъ, за да бѣде обясненъ той отъ г. министра. Виждамъ съ VI-то постановление, отъ 30 септември 1932 г., протоколъ № 79, да се отпускатъ на училищното настоятелство въ с. Сръдня, Шуменско, 35.000 тухли отъ Софийската държавна трудова тухларна фабрика. Питамъ г. министра: тия 35.000 тухли съ какво ги превозихте вие въ Шуменско и каква смисълъ има такава помощ, дадена на едно настоятелство, когато се вкарва държавата въ голѣми разходи за превозъ, и бива ли таква помощ да се даватъ?

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Министъръ В. Димовъ: Г. г. народни представители! С. Сръдня е едно отъ най-пострадалитѣ села отъ природнитѣ стихии презъ лѣтото. Вие знаете, че паднаха убити 6 души, че цѣлото село бѣше завлѣчено и училището на селото унищожено.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Но какъ превозихте тия тухли отъ София до тамъ?

Министъръ В. Димовъ: По молба на населението отъ това село, ние отпущнахме отъ Шуменското окръжно трудово бюро 25.000 тухли и отъ Софийската държавна тух-

ларна фабрика 35.000 тухли. Вземи сѣ, предполагамъ, разрешение отъ Министерството на желѣзницитѣ, да ги превозятъ до тамъ безплатно. Съ това ние подпомогнахме на тия хора да си построятъ училището, което бѣше разрушено. Бѣше абсолютно необходимо да имъ се подпомогне, тъй като гѣ понесоха страшни поражения отъ стихитѣ. Както казахъ, бѣха убити 6 души.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Държавата да подпомогне постройката на училището, това разбирамъ, но 35.000 тухли да се пренасятъ отъ София до Шуменъ и да се ангажиратъ държавнитѣ желѣзници съ такъвъ превозъ, когато се отказва другъ превозъ, който е нуженъ за производството и за обмѣната, смѣтамъ, че по такъвъ начинъ се лошо услужва.

Министъръ В. Димовъ: Какъ лошо, когато е разрушено училището въ това село? Селото е останало безъ училище. Държавата отъ това не бива да пести.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които приематъ предложението за одобрение постановленията на Министерския съветъ така, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка осма от дневния ред — доклад на прошетарната комисия.

Който е съгласенъ съ това предложение, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата народниятъ представител г. Никола Алексиевъ.

Ще се докладва по списъкъ XIII пореденъ № 156.

Докладчикъ Н. Алексиевъ (з): Жителитѣ на с. Маджаре, Говедарска община, Самоковска околия, молятъ да имъ се отстъпи гората и пасището „Урсузъ-вада“, нахоящи се въ землището на с. Говедарци, Самковска околия, които сѣ били купени...

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Нѣма нито министра на земледѣлието, нито министра на финанситѣ.

Докладчикъ Н. Алексиевъ (з):... съ частни сръдства и отпосле отнети отъ държавата като яйлакъ съ законъ отъ 1904 г. Води се сѣдебенъ процесъ. Въ замѣна на тая гора, докато се разреши спорътъ, Министерството на земледѣлието е съгласно да се даде единъ яйлакъ на селото, за да се ползува отъ неговата паша и водопой. Впоследствие, като се разреши спорътъ за гората, за която селото претендира, тая гора, която му се дава за ползуване, ще се отстъпи пакъ на държавата. Мнението на Министерството на земледѣлието е сѣщото.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представител г. Александъръ Николаевъ.

А. Николаевъ (з): Г. г. народни представители! Искането на с. Маджаре е не да му се отстъпи гората, а временно да се ползува отъ тая гора, дотогава, докогато се разреши спорътъ отъ сѣда. Затова моля да се възприеме мнението на Министерството на земледѣлието, което е възприето и отъ прошетарната комисия.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Може ли така?

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които приематъ решението на прошетарната комисия: докато бѣде разрешенъ отъ сѣдилищата спорътъ за връщането на с. Маджаре, Самоковска околия, гората „Закирица“, отстъпва се на жителитѣ отъ сѣщото село изключителното право на ползуване отъ държавната гора „Урсузъ-вада“, въ землището на с. Говедарци, Самоковско, като приходитѣ отъ това ползуване се събиратъ въ полза на общинската каса, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Предлагамъ за идното заседание, въ вторникъ, следния дневенъ редъ:

Трето четене законопроектитѣ:

1. За несвикване окръжнитѣ съвети на редовна сесия.

2. За отпускане безвъзмездно от Главната дирекция на българските държавни железници старото приемно здание гара Хасково, от теснопътната линия, на благотворителния комитет „Утеха“ при Хасковската окръжна постоянна комисия.

3. Първо четене законопроекта за закриване на окръжните съвети.

Второ четене законопроектите:

4. За етажната собственост.

5. За изменение и допълнение закона за данъка върху приходите.

6. За изменение и допълнение на закона за събиране на данъците.

7. Докладъ на прошектарната комисия.

8. Докладъ на комисията по проверка на изборите (старозагорски, новозагорски и горноорфховски).

9. Разглеждане заявлението на народния представител Асенъ Бояджиевъ да му се отпустнат дневните пари за времето, през което е бил задържанъ въ затвора.

10. Първо четене предложението за изменение на някои членове от правилника за вътрешния редъ на Народното събрание.

11. Второ четене законопроекта за кариерите.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които приематъ предложения дневенъ редъ отъ г. министра на вътрешните работи, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 18 ч. 58 м.)

Подпредседателъ: **Н. ЗАХАРИЕВЪ**

Секретаръ: **Д. ТОТЕВЪ**

Началникъ на Стенографското отделение: **Д. АНТОНСЪ**